

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**CHARAKTERISTIKA OBECNÝCH ZNAKŮ
TRESTNÝCH ČINŮ**

Autor práce: Denisa Malá DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Jiří Hruška Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2021

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.

Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Denisa Malá

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: **Charakteristika obecných znaků trestných činů**

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: **Characteristics of General Features of Crime**

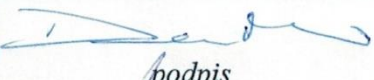
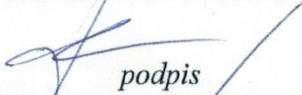
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jiří Hruška Ph.D.

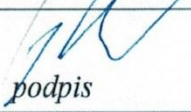

Datum zadání bakalářské práce: říjen 2020

Cíl bakalářské práce:

- 1) Podrobná charakteristika obecných znaků trestného činu za použití odborné literatury a související judikatury.
- 2) Zhodnocení aktuálně nastavené věkové hranice vzniku trestní odpovědnosti.

Student: Denisa Malá, DiS.	20. 11. 2020 datum	 podpis
Vedoucí práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.	20. 11. 20 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	23. 11. 20 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	1. 12. 20 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	1. 12. 20 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Jiřímu Hruškovi Ph.D. za cenné rady, připomínky, trpělivost a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

MALÁ, D. Charakteristika obecných znaků trestných činů: bakalářská práce. Příbram: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2021. 58 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jiří Hruška Ph.D.

Klíčová slova: trestný čin, obecné znaky trestných činů, věková hranice, přičetnost, relativní trestní odpovědnost, protiprávnost, komparace

Bakalářská práce na úvod vymezuje pojem trestného činu. Zaměřuje se na charakteristiku obecných znaků trestných činů a podrobně popisuje věk a přičetnost a uvádí jejich historický vývoj. Zabývá se relativní trestní odpovědností a protiprávností. Vychází ze zákonných ustanovení, odborné literatury, komentářů a článků v odborných časopisech. Závěrem je uvedena komparace věkové hranice vzniku trestní odpovědnosti v Evropské unii a vybraných třetích zemích, názory odborníků na snížení věku trestní odpovědnosti, statistika kriminality v letech 2018 až 2020 a zhodnocení aktuálně nastavené věkové hranice trestní odpovědnosti v České republice.

ABSTRACT

MALÁ, D. Characteristics of General Features of Crime: Bachelor thesis. Příbram: The College of European and Regional Studies, 2021. 58 p. Supervisor: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Key words: Crime, Basic Features of Crimes, Age Limit, Sanity, Relative Criminal Liability, Illegality, Comparison

This bachelor thesis deals with the term of crime. It aims on basic features of crimes and in detail describes the age and sanity and presents their historical evolution. It deals with the term of relative criminal liability and illegality as well. The work is based on legal articles, vocational literature, comments and articles in professional magazines. In the end there is a comparison of age limits for criminal liability across EU and selected non-EU countries, as well as opinions of professionals for lowering the age limits for criminal liability, criminal statistics since 2018 to 2020 and evaluation of current age limit for criminal liability in Czech Republic.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Trestný čin.....	11
2.1 Dělení trestných činů	12
2.2 Znaky trestných činů	13
3 Obecné znaky trestného činu	15
3.1 Věk	15
3.1.1 Věkové hranice uplatňované v trestním právu hmotném.....	16
3.1.2 Dřívější a současná právní úprava věkové hranice vzniku trestní odpovědnosti v českých zemích.....	19
3.2 Příčetnost	21
3.2.1 Biologické kritérium	23
3.2.2 Psychologické kritérium.....	24
3.2.3 Zaviněná nepřičetnost	26
3.2.4 Dřívější a současná právní úprava příčetnosti.....	27
4 Relativní trestní odpovědnost u mladistvých	30
5 Protiprávnost	33
6 Komparace věkové hranice vzniku trestní odpovědnosti v Evropské unii a vybraných třetích zemích	36
6.1 Vybrané přístupy ke stanovení věkové hranice trestní odpovědnosti	36
6.2 Diskuse na téma změny věkové hranice trestní odpovědnosti	39
Seznam použitých zdrojů	53
Seznam zkratk	57
Seznam obrázků a tabulek.....	58

Úvod

V průběhu posledních sto let lze zaznamenat vývoj v charakteristice obecných znaků trestných činů, na jehož základě docházelo k řadě změn, co se hranice věku trestní odpovědnosti týče, stejně tak jako ve způsobech znaleckého zkoumání případné nepřičetnosti pachatele. Dokonce došlo i ke změnám v definování protiprávnosti, tedy v tom, co je a co není natolik společensky škodlivé, aby bylo zapotřebí postupovat podle trestních zákonů.

Bohužel lze uvést, že každý rok se v rámci statistiky kriminality objeví nejméně jedno závažné protiprávní jednání, jehož se dopustil velmi mladý pachatel, a které vyvolá diskusi o stanovené výši věku trestní odpovědnosti pachatele. Stejně tak jsou zaznamenány i trestné činy, které nakonec nejsou stíhány z důvodu nepřičetnosti pachatele. Samotný znak protiprávnosti konkrétního jednání pachatele je mnohdy zpochybňován.

V současných trestněprávních normách jsou obecné znaky přesně definovány a vymezeny a lze k nim najít řadu odborných publikací, článků nebo komentářů, v nichž se jejich autoři vyjadřují k řešení sporných situací, na což je v bakalářské práci taktéž poukázáno.

Téma bakalářské práce bylo zvoleno s ohledem na skutečnost, že její autorka se v prostředí orgánů činných v trestním řízení pohybuje již více jak devatenáct let, a proto na základě svých zkušeností může konstatovat, že jednou z nezbytných součástí právní kvalifikace skutku je pro policejní orgán vypořádání se s otázkou, zda se konkrétního skutku dopustil trestně odpovědný pachatel.

V bakalářské práci je nejprve stručně zpracována charakteristika trestných činů a dále zde jsou blíže rozpracovány jejich jednotlivé znaky, a to zejména obligatorní znaky trestných činů a jejich zakotvení v trestním zákoníku.

Věk pachatele a jednotlivá stádia dospívání, jsou charakterizována jako mládež, dítě mladší patnácti let, mladistvý a věk blízký věku mladistvého. Ve vztahu k přičetnosti a zmenšené přičetnosti jsou interpretována jejich biologická a psychologická kritéria. Stejně tak je uvedena i zaviněná nepřičetnost a její znaky. Samostatnou kapitolou je vymezena relativní trestní odpovědnost mladistvých a její zákonná úprava. V rámci

věkové hranice trestní odpovědnosti a přičetnosti pachatele trestného činu je malý exkurz do historického vývoje těchto obecných znaků.

Neoddělitelným charakteristickým znakem trestného činu je protiprávnost. V bakalářské práci je protiprávnost podrobně charakterizována, a s ohledem na skutečnost, že není zcela jasně vymezeno, zda se jedná o obecný, či typový znak, jsou k této problematice v práci uvedeny dva vzájemně se doplňující názory uznávaných trestněprávních teoretiků.

V praktické části bakalářské práce je provedena komparace obecných znaků dle české trestně právní úpravy s odpovídající právní úpravou některých států Evropské unie a vybraných třetích zemí. Je zde poukázáno na dvoufázový systém stanovení věkové hranice trestní odpovědnosti pachatele a některé zvláštnosti trestněprávních norem cizích států.

Smýšlení řady odborníků se rozchází v tom, zda má být zachována nebo snížena věková hranice trestní odpovědnosti. Nejzajímavější postoje jsou v bakalářské práci uvedeny. Na základě rozporu mezi těmito názory, jsou do bakalářské práce vložena a následně vyhodnocena statistická data získaná z Ministerstva vnitra České republiky a dále je přiložena podrobná tabulka věkové hranice trestní odpovědnosti pachatele ve čtyřiceti devíti zemích světa.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Bakalářská práce se zabývá obecnými znaky trestného činu. Cílem bakalářské práce je podrobně charakterizovat obecné znaky trestného činu, přičemž jsou podrobně popsány vlastnosti trestně odpovědného pachatele, jeho věk a přičetnost, to vše za použití odborné literatury a související judikatury. Detailně je vymezena věková hranice trestní odpovědnosti ukotvené v trestněprávních normách českého právního systému a proveden stručný exkurzu do historického vývoje trestní odpovědnosti v souvislosti s dosaženým věkem pachatele protiprávního jednání. Popsána je i nepřičetnost a částečná nepřičetnost u nichž jsou specifikována biologická a psychologická kritéria, a také stručný exkurzu do historického vývoje přičetnosti. V bakalářské práci je dále řešena problematika relativní trestní odpovědnosti týkající se mladistvých a vymezen znak protiprávnosti.

V rámci praktické části bakalářské práce je porovnána věková hranice vzniku trestní odpovědnosti v České republice s odpovídající právní úpravou v členských zemích Evropské unie a vybraných třetích zemích. Uvedeny jsou některé názory odborníků na výši věkové hranice trestní odpovědnosti a připojen názor autorky práce týkající se důvodů snížení věkové hranice trestní odpovědnosti.

Pro dosažení cílů byly uplatněny následující metody zkoumání:

- studium právnické a jiné odborné literatury, právních předpisů, judikatury, odborných článků a internetových zdrojů,
- deskriptivní metoda,
- teoretická analýza,
- komparační metoda.

2 Trestný čin

Ve smyslu § 13 odst. 1 z. č. 40/2008 Sb., trestní zákoník (dále jen tr. zákoník) platí, že trestným činem je každý protiprávní čin, který vykazuje všechny znaky uvedené v tr. zákoníku. V případě méně závažných trestných činů, je tento závěr usměrňován užitím zásady subsidiarity trestní represe v souladu s § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Podle daného ustanovení lze odpovědnost pachatele, a s ní spojené trestněprávní důsledky, uplatňovat pouze v případech společensky škodlivých, v nichž není dostatečné uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.¹

Trestný čin je vždy zaviněné jednání pachatele. V § 13 odstavce 2 tr. zákoníku je obsaženo pravidlo pro dovozování formy zavinění u trestných činů, podle něhož je k trestní odpovědnosti za trestný čin třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.²

V souladu s principem „ultima ratio“ má být za trestný čin považován jen takový čin, který je společensky škodlivý. Navzdory tomu, že společenská škodlivost není zákonným znakem trestného činu, má povahu materiálního korektivu.³

Trestným činem je, pakliže z jednotlivých ustanovení tr. zákoníku nevyplývá něco jiného, také příprava k trestnému činu, pokus trestného činu, organizátorství, návod a pomoc.⁴

Trestný čin spáchaný mladistvým pachatelem je označován jako provinění. Pokud z. č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZSM) nestanoví jinak, platí pro posouzení provinění, které spáchal mladistvý pachatel tr. zákoník (§ 6 odst. 2 ZSM).⁵

Trestní odpovědnost má i právnická osoba, a to i přesto, že se jedná pouze o právní konstrukt, nikoli živou osobu. V § 7 z. č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále jen ZTOPO) je výčet trestných činů, kterých se právnická osoba nemůže dopustit. Jedná se tedy o taxativní výčet trestných činů, pro které nelze právnickou osobu trestně stíhat. Předpokladem trestní odpovědnosti právnických osob je skutečnost, že protiprávní čin byl spáchán v zájmu právnické osoby nebo v rámci

---

¹ Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky, sp. zn. Tpjn 301/2012, právní věta

² CHMELÍK, Jan, FRANTIŠEK NOVOTNÝ a SIMONA STOČESOVÁ. *Trestní právo hmotné: obecná část*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. Právnické učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk), s. 50

³ Viz poznámka č. 1, právní věta

⁴ NOVOTNÝ, František. *Trestní právo hmotné*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017 s. 60

⁵ Viz poznámka č. 4, s. 61

její činnosti, a to fyzickou osobou vymezenou v § 8 odst. 1 ZTOPO. Právnícké osobě lze přičítat spáchání některého z taxativně vyjmenovaných trestných činů pouze za podmínek, jež jsou uvedeny v § 8 odstavec 2 ZTOPO.

Skutečnost, že nelze prokázat, která konkrétní fyzická osoba se podle § 8 odstavec 1 ZTOPO dopustila jednání, které se právnícké osobě přičítá, nevylučuje trestní odpovědnost právnícké osoby.⁶

2.1 Dělení trestných činů

Trestný čin je nejzávažnějším protispolečenským jednáním. Dřívější česká právní úprava soudně trestných činů byla v celosvětovém měřítku ojedinělá, neboť znala pouze jednu kategorii nejzávažnějšího protiprávního jednání – trestný čin. Po rekodifikaci trestního práva hmotného došlo ke změně kategorizace trestných činů, která je založena na tzv. bipartici.⁷

Pojem „trestný čin“ je tak nadřazen kategoriím „přečin“ a „zločin“, jež jsou definovány v § 14 odst. 1 tr. zákoníku. Tato kategorizace vychází z odstupňování typové závažnosti trestných činů, která je vyjádřena formou zavinění a výší trestní sazby trestu odnětí svobody. Subkategorií zločinů jsou „zvlášť závažné zločiny“ ve smyslu § 14 odst. 3 tr. zákoníku.⁸

Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a úmyslné trestné činy, s horní hranicí trestní sazby trestu odnětí svobody nejvýše pět let. Zločiny jsou všechny ostatní trestné činy, a zvlášť závažné zločiny jsou úmyslné trestné činy, kde horní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody je stanovena nejméně na deset let.

Klasifikovat trestné činy lze v užším smyslu podle řady různých kategorií. Podle objektivní stránky lze rozlišit přípravu, pokus a dokonání trestného činu, v takovém případě se jedná o vývojová stádia trestného činu. Pokračující, hromadné a trvajících trestné činy tvoří protipól jednorázovým trestným činům a vyznačují se delším časovým trváním.

---

⁶ Viz poznámka č. 4., s. 332

⁷ Viz poznámka č. 2., s. 58

⁸ KRATOCHVÍL, Vladimír. *Kurs trestního práva: trestní právo hmotné : obecná část*. Praha: C.H. Beck, 2009. Beckovy právnícké učebnice. s. 158

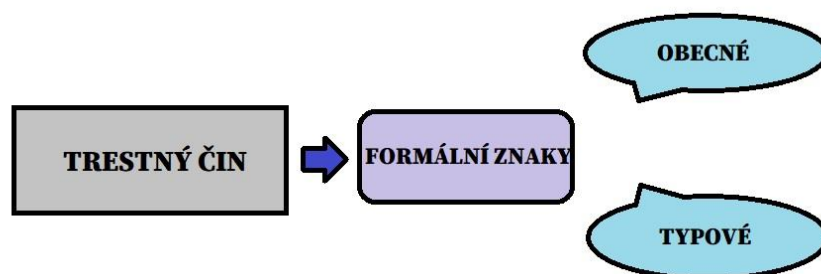
Trestní zákoník dále upravuje formy trestného činu spáchaného ve spolupachatelství, organizátorstvím, návodem a pomocí.⁹

Dále tr. zákoník trestné činy rozlišuje podle konkrétních prvků trestných činů a jejich znaků. Z hlediska objektu a následku se rozdělují trestné činy na poruchové a ohrožovací a z hlediska formy jednání na komisivní a omisivní. Dále lze rozlišit trestné činy s obecným, speciálním a konkrétním subjektem. Z pohledu subjektivní stránky pak dělí trestné činy na úmyslné a nedbalostní.¹⁰

2.2 Znaky trestných činů

Aby se jednalo o trestný čin, musí být naplněny povinné znaky takového činu, jež jsou uvedeny v tr. zákoníku. Jedná se o znaky obecné a typové.

Obr. č. 1, Trestný čin a jeho znaky, zdroj vlastní

Protiprávnost činu, trestnost činu, trestně odpovědný pachatel a příčetnost tvoří obecné znaky, tedy takové znaky, které jsou společné pro všechny trestné činy. Ve zvláštní části trestního zákoníku jsou uvedeny skutkové podstaty konkrétních trestných činů, v nichž jsou uvedeny znaky typové, tedy takové, které popisují a odlišují jednotlivé druhy trestných činů, naukou označovány za skutkovou podstatu trestného činu.¹¹

Skutkové podstaty trestných činů obsažené ve zvláštní části trestního zákoníku se liší. Lze uvést třeba rozdílný objekt, který je konkrétním protiprávním jednáním zasažen.

⁹ Viz poznámka č. 8, s. 159

¹⁰ Viz poznámka č. 8, s. 164

¹¹ Viz poznámka č. 2, s. 54

Jedná se o právní statky, zájmy a hodnoty, které jsou trestním zákonem chráněny. Jako příklad lze uvést život a zdraví, majetek nebo svobodu.

Skutkové podstaty trestného činu se mohou odlišovat i subjektem trestného činu, který vymezuje okruh možných pachatelů daného trestného činu. Významné pak je, zda konkrétní trestný čin může spáchat kdokoli (splňuje-li věk, přičetnost, u mladistvých rozumovou a mravní vyspělost), pak se jedná o obecný subjekt, nebo zda je okruh pachatelů takového trestného činu vymezen zvláštním postavením nebo způsobilostí – speciální subjekt (např. úřední osoba), případně určitou vlastností – konkrétní subjekt (např. matka novorozeného dítěte).¹²

*Přesná a jednoznačná formulace znaků skutkové podstaty trestného činu přispívá k dodržování zásady nullum crime sine lege a nulla poena sine lege.*¹³

---

¹² Viz poznámka č. 2, s. 71

¹³ Viz poznámka č. 2, s. 69

3 Obecné znaky trestného činu

V § 22 trestního zákoníku je uvedeno, že pachatelem trestného činu je ten, kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná.

Skutková podstata charakterizuje jako obligatorní prvek trestného činu dospělého pachatele těmito znaky: věkem [§ 25 z. č. 40/2009 Sb., § 2 odst. 1 písm. c) z. č. 218/2003 Sb., (per arg. a contr.)], (ne)příčetností (§ 26, § 360 z. č. 40/2009 Sb.), zvláštní vlastností nebo zvláštní způsobilostí či postavením (§ 114 odst. 1, 2, 3, 4, z. č. 40/2009 Sb.). U mladistvého pachatele je k tomuto navíc připojena rozumová a mravní vyspělost (§ 5 odst. 1 z. č. 218/2003 Sb.).¹⁴

Jestliže pachatel protiprávního jednání není dostatečně způsobilý, ať v důsledku nedostatku jeho věku, příčetnosti, nebo rozumové a mravní vyspělosti, nejedná se o trestný čin, ale o čin jinak trestný.¹⁵

3.1 Věk

Trestní zákoník uvádí v § 25 věkovou hranici patnácti let jako práh trestní odpovědnosti. Tímto je myšlen věk *matrikový* počítaný od data narození uvedeného v matrice narozených dětí. Od něj je třeba odlišovat věk *rozumový*, který vyjadřuje celkovou vyspělost pachatele, nikoli jeho duševní stav.¹⁶ Pro vznik trestní odpovědnosti je zcela bezpředmětné, zda před nabytím zletilosti mladistvý nabyl plné svéprávnosti v souladu s § 30 odst. 2 z. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.¹⁷

Pachatelem mohou být pouze osoby, které jsou sociálně zralé, tedy nabyly takového stupně sociálně psychologické i biologické dospělosti, aby byly schopny rozpoznat protiprávnost svého činu a ovládat své jednání. Ty osoby, které nemají danu schopnost rozpoznávací a určovací, tedy nedosáhly určitého stupně zralosti podmíněné

---

¹⁴ Viz poznámka č. 8, s. 189

¹⁵ Viz poznámka č. 8, s. 167

¹⁶ Viz poznámka č. 8, s. 191

¹⁷ Viz poznámka č. 4, s. 83

psychosociálním a biologickým rozvojem, jsou postaveny na roveň osobám nepřičetným pro duševní poruchu.¹⁸

Duševní schopnosti se vyvíjejí pozvolna a zcela individuálně, a to mimo jiné i v závislosti na dosaženém věku. Proces biologicko-sociální vyspělosti člověka je relativně dlouhodobý. Předpokladem schopnosti rozpoznat protiprávnost svého jednání a zároveň jej ovládat je tedy dovršení určitého věku.¹⁹

Odpovědnost fyzických osob za protiprávní čin vzniká dovršením patnácti let věku, jak je uvedeno výše. Je však třeba opírat se o § 139 tr. zákoníku, podle nějž trestní odpovědnost nastává teprve dnem, který následuje po dni patnáctých narozenin. Stejně tak je to i v případě trestní odpovědnosti dospělého, která nastává až den po osmnáctých narozeninách.²⁰

„Mládí“ lze dle rozumové a mravní vyspělosti rozdělit na tři časová období:

- období úplné trestní neodpovědnosti, předpokládá se rozpoznávací i ovládací nezpůsobilost – dítě mladší patnácti let,

- období relativní trestní neodpovědnosti, podmíněno dosažením určitého stupně rozumové a mravní vyspělosti – mladistvý ve věku patnácti až osmnácti let,

- období plné trestní odpovědnosti – osmnáct a více let.²¹

3.1.1 Věkové hranice uplatňované v trestním právu hmotném

• Mládež

Zákon o soudnictví ve věcech mládeže užívá pojem *mládež*, který je svým obsahem totožný s pojmem dítě užívaný trestním zákoníkem. Dle § 2 odst. 1 této normy se mládeží rozumí děti a mladiství.²²

Dítětem dle tr. zákoníku se rozumí osoba mladší osmnácti let, pokud není stanoveno jinak. Dle Úmluvy o právech dítěte se dítětem rozumí každá lidská bytost

¹⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část : zvláštní část*. Praha: Linde, 2005. s. 191

¹⁹ Viz poznámka č. 2, s. 97

²⁰ Viz poznámka č. 8, s. 192

²¹ Viz poznámka č. 2, s. 100

²² Viz poznámka č. 3, s. 304

mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není dosaženo zletilosti dříve (čl. 1).

- **Dítě mladší patnácti let**

Dítě mladší patnácti let, které se dopustilo protiprávního jednání, není trestně odpovědné.²³ Jeho protiprávní jednání je označováno jako čin jinak trestný.

Pokud osoba ve věku *12-15 let* spáchala čin, za který podle zvláštní části trestního zákoníku může být uložen výjimečný trest, uloží jí soud v občanskoprávním řízení ochrannou výchovu, a to zpravidla na základě výsledku předchozího pedagogicko-psychologického vyšetření. Soud může ochrannou výchovu uložit také tehdy, spáchala-li osoba mladší 15 let čin, který by jinak byl jakýmkoli trestným činem, stejně tak, odůvodňuje-li to povaha spáchaného činu jinak trestného a je-li to nezbytné k zajištění řádné výchovy osoby mladší 15 let. Uloženou ochrannou výchovu je možné prodloužit až do dovršení *devatenácti let věku*.

„Řízení ve věcech dětí mladších patnácti let dle III. hlavy ZSM je specifickým občanskoprávním řízením, jehož účelem je projednávání činů jinak trestných spáchaných dětmi a trestně neodpovědnými mladistvými, na základě čehož pak následuje rychlá a přiměřená reakce na spáchání činu jinak trestného, která má předcházet dalšímu protiprávnímu jednání dítěte, přičemž má na dítě výchovně působit, aby přijalo určitou míru odpovědnosti za své chování. ZSM ve svém § 1 odst. 2 vymezuje cíl, aby se na dítě, dopustivší se činu jinak trestného, užilo takové opatření, které účinně přispěje k tomu, aby se nadále páchaní protiprávního činu zdrželo a našlo si společenské uplatnění odpovídající jeho schopnostem a rozumovému a mravnímu vývoji a aby dle svých sil přispělo k odčinění újmy vzniklé jeho činem. Tato opatření jsou pak vyjmenována v § 93 ZSM.“²⁴

- **Mladistvý**

Osoba, která při páchaní protiprávního jednání dovršila patnáctého roku věku, ale ještě nedovršila osmnáctý rok věku, se dopustila provinění a je již trestně odpovědná.²⁵ Trestní odpovědnost však nevzniká v plném rozsahu jako u pachatelů dospělých.

---

²³ Viz poznámka č. 8, s. 193

²⁴ HRUŠÁKOVÁ, Milana. Dopad nového občanského zákoníku a předpisů souvisejících na řešení činů jinak trestných spáchaných dětmi do 15 let. *Trestněprávní revue*. C.H.Beck, 2014, **2014**(1), s. 9

²⁵ Viz poznámka č. 2 s. 98

Trestní odpovědnost není u mladistvého absolutní. Mladistvý, který není v době spáchání činu rozumově a mravně dostatečně vyspělý, aby mohl rozpoznat protiprávnost svého jednání a toto ovládat, není trestně odpovědným.²⁶ V případě odůvodněných pochyb o přičetnosti, rozumové nebo mravní vyspělosti, je na místě nechat vyhotovit znalecký posudek dvěma znalci z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, popřípadě psychologie.²⁷

Způsobilost být pachatelem trestného činu je vázána na okolnost, že mladistvý je schopen psychicky i mentálně chápat podstatu a význam svého jednání. Trestní odpovědnost mladistvého je tedy podmíněna nejen dosažením předepsaného věku a jeho přičetností, ale i rozumovou a mravní vyspělostí jedince.²⁸

Dospívání provází rozumový a mravní vývoj, který je však třeba odlišovat od vlastního duševního stavu mladistvého pachatele. To, že se u pachatele provinění nevyskytuje duševní porucha, neznamená, že jej znalci nemohou shledat rozumově a mravně vyspělým na úrovni pětiletého dítěte.²⁹

Rozumovou a mravní vyspělost mladistvého je třeba posuzovat z několika hledisek. Tyto dvě složky ve vzájemných souvislostech tvoří nedílný celek, proto je třeba hledat souvislosti a pohlížet na ně kompletně, a zároveň je porovnat s obvyklým vývojem mladistvých.³⁰

- **Osoba blízká věku mladistvého**

Trestní zákoník také užívá přesně neohrazenou věkovou kategorii věk blízký věku mladistvých. V takovém případě je osoba, která spáchala trestný čin, osobou starší osmnácti let, přičemž věk osoby, který by neměl překročit jednadvacet let, může být pro ni polehčující okolností.³¹ Trestní zákoník ponechává na soudu, zda tuto okolnost posoudí jako polehčující a zda ji bude brát na zřetel.

„Pokud jde o věk pachatele, který výrazněji nepřekračuje hranici 18 let, může mít různý význam u jednotlivých typů trestných činů. Tato okolnost nemůže sama o sobě založit použití § 58 odst. 1 tr. zákoníku o mimořádném snížení trestu odnětí svobody.

---

²⁶ Viz poznámka č. 2, s. 98

²⁷ Viz poznámka č. 2, s. 86

²⁸ Viz poznámka č. 8, s. 174

²⁹ Viz poznámka č. 8, s. 191-192

³⁰ Viz poznámka č. 2, s. 86

³¹ Viz poznámka č. 2, s. 99

*Použití citovaného ustanovení nelze odůvodnit ani pouhým výčtem a porovnáním polehčujících a přitěžujících okolností obsažených v § 41 a 42 tr. zákoníku, ale musí se zakládat na jejich podrobném rozboru jednotlivě i ve vzájemných souvislostech.*³²

Dosažením osmnáctého roku věku nastává období plné trestní odpovědnosti. Pak může být trestní odpovědnost vyloučena pouze v důsledku duševní poruchy.

3.1.2 Dřívější a současná právní úprava věkové hranice vzniku trestní odpovědnosti v českých zemích

K prvnímu rozdělení pachatelů dle věkových kategorií došlo v roce 1768 vydáním *Consitutio criminalis Theresiana* (Tereziánského trestního zákoníku) s územní působností na celé rakouské císařství, mimo Uher, jenž se zaměřil i na oblast trestního soudnictví nad mládeží. Tři věkové skupiny zahrnovaly dětství do sedmi let s vyloučením trestní odpovědnosti, nedospělost do čtrnácti let se sníženou trestní odpovědností a věk mladistvů do šestnácti let s plnou trestní odpovědností.

Vydaný Zákon o zločinech, přečinech a přestupcích z roku 1852, navázal na dělení mladých pachatelů do jednotlivých skupin. Věk dětský, jako období naprosté nepřičetnosti, ohraničil dovršením desátého roku. Za porušení zákona mělo být *dítě* pokáráno v rodině. Období nedospělosti jako období zmenšené přičetnosti ohraničil dovršením čtrnáctého roku. *Nedospělý* byl za své jednání, kterým by byla naplněna skutková podstata některého ze zločinů, potrestán stejně jako by byl dospělý pachatel potrestán za přečin nebo přestupek, a to buď v rodině, nebo policistou. Od čtrnácti let věku do dovršení dvacátého roku, byl pachatel označen jako *mladistvý*, což znamenalo období mírnějšího trestání.³³

Přelom 19. a 20. století přinesl nový pohled na delikvenci mládeže, neboť došlo k přijetí samostatné právní úpravy zabývající se trestní odpovědností mladistvých. V roce 1910 byla vydána osnova Zákonu o trestání a trestní ochraně osob mladistvých. Myšlenkou tohoto zákona bylo, že dítě školou povinné nenáleží před trestního soudce. Po období dětství pak osnova stanovila období pochybné přičetnosti v rozmezí čtrnácti až osmnácti let věku, kdy soud musel v každém jednotlivém případě zkoumat, zda duševní

³² Rozhodnutí nejvyššího soudu České republiky ze dne 24.8.2016 sp. zn. 3 Tdo 833/2016

³³ JOKLÍK, František. *Katechismus rak. práva trestního*. Praha: Nakladatelství Hejda & Tuček. 1904.s. 40

vývoj mladistvého dosáhl takového stupně, že jej lze pokládat za přičetného. Tato osnova se dočkala několikerého přepracování, jako zákon však tento právní předpis do rozpadu Rakouska – Uherska nikdy nevešel v platnost.

Po vzniku samostatné Československé republiky v roce 1918 došlo na území nově vzniklého státu k právnímu dualismu a v Čechách, na Moravě a ve Slezsku platil rakouský trestní zákoník, na Slovensku a Podkarpatské Rusi platil uherský trestní zákoník. Snahy o unifikaci trestního práva mladistvých představovaly návrhy osnov samostatných zákonů v letech 1922 a 1930. K jejich prosazení ale nedošlo, a tak se skutečným milníkem v této oblasti stal až zákon č. 48 Sb. z. a n. z 11. března 1931, o trestním soudnictví nad mládeží, který definitivně znamenal jednotnou a samostatnou úpravu v celé Československé republice.

„Prvé samostatné zákony o soudnictví ve věcech mládeže vznikaly ve střední Evropě, kterou se tehdy nesly reformní myšlenky v této sledované oblasti trestního práva. Pod víceméně stejným označením byly přijaty v Německu roku 1923, následovalo Rakousko v roce 1928 a Československá republika v roce 1931. Tyto normy vycházely ze zásady upřednostnění výchovného působení a prevence před trestní represí, diferencovaly trestní odpovědnost podle dosaženého stupně mentálního a mravního vývoje dospívajícího, upravovaly neformální řízení ve věcech delikventní mládeže a kladly značný důraz na úzkou spolupráci justičních orgánů s institucemi sociální péče. Všechny tyto zákony rovněž odstupňovaly systém sankcí ukládaných za spáchanou trestnou činnost, kdy hledisko závažnosti činu ustoupilo do pozadí ve prospěch ochrany osobnosti a podpory žádoucího vývoje nedospělého pachatele.“³⁴

Tento zákon upravoval odpovědnost mladistvých speciálně. Rozlišoval mezi nedospělými (osoby, které nedovršily čtrnáctého roku), kteří byli pokládáni za nepřičetné, nebyli tedy shledáni trestně odpovědnými, a mladistvými (v době činu dovršili čtrnáctého roku, ale nedosáhli osmnáctého roku), kteří byli trestně odpovědní a spadali tak do působnosti tohoto zákona.³⁵

„Zákon č. 48 z roku 1931 stanovil věkovou hranici trestní odpovědnosti dovršením čtrnáctého roku věku. Tento věk byl považován jako mezník ve vývoji mladistvého, který

---

³⁴ VÁLKOVÁ, Helena. Odpovědnost za mládež – zajištění kvality a perspektiv soudnictví ve věcech mládeže. *Trestněprávní revue*. C.H. Beck, 2004, **2004**(12), s. 339

³⁵ KALLAB, Jaroslav. *Trestní právo hmotné platné v zemi české a moravskoslezské: část obecná i zvláštní*. Praha: Melantrich, 1935, s. 42

má mít na základě školní výchovy dostatečný mravní i rozumový základ, takže lze mít za to, že je schopen chápat význam svých skutků a podle tohoto poznání jednat. Zákon také definoval věk mezi 14 a 18 lety jako období podmíněné přičetnosti, závislé na stupni vývoje mladistvého tak, že jej prohlašuje beztrestným, nemohl-li pro značnou zaostalost v době činu rozpoznat jeho bezprávnost nebo řídit své jednání podle správného rozpoznání.³⁶

Následně v roce 1950 byl tehdejší trestním zákonem zrušen zákon o trestním soudnictví nad mládeží a problematika mladistvých byla včleněna zpět do obecných trestněprávních předpisů, přičemž trestní zákon věnoval této oblasti pouhých osm paragrafů. Věková hranice vzniku trestní odpovědnosti se pak posunula na patnáctý rok věku.

3.2 Příčetnost

Mezi obecné znaky trestného činu patří také příčetnost pachatele. Tou je rozuměna schopnost pachatele chápat význam svého činu pro společnost a ovládat svoje jednání, tedy být způsobilý ke spáchání trestného činu.³⁷ Tento pojem však trestní zákoník nedefinuje, ale pomocí vymezení pojmu nepřičetnosti specifikuje okolnosti vylučující trestní odpovědnost.

Podle § 26 trestního zákoníku se nepřičetností rozumí stav, ve kterém osoba pro duševní poruchu, která je zde v době spáchání trestného činu, nemůže rozpoznat protiprávnost svého činu nebo nemůže ovládat své jednání. K tomu, aby se jednalo o nepřičetnost, postačí, aby chyběla jen jedna z těchto schopností. Příčetným je tedy člověk, který v době spáchání činu měl obě tyto schopnosti, byl tedy dostatečně rozumově a mravně vyvinutý a zdravý.³⁸

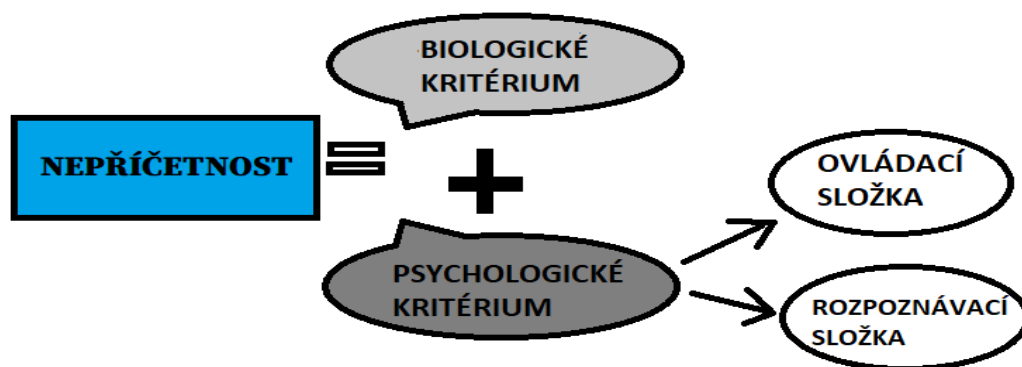
---

³⁶ ZEZULOVÁ, Jana. Trestní zákonodárství nad mládeží. Brno, Masarykova univerzita, 1997 s. 89

³⁷ Viz poznámka č. 8, s. 182

³⁸ Viz poznámka č. 2, s. 101

Obr. č. 2 Nepříčetnost a její kritéria, zdroj vlastní

„Samotná duševní porucha nebo nedostatečná rozumová a mravní vyspělost, aniž by vyvolala nedostatek schopnosti rozpoznávací nebo určovací, nemůže být důvodem nepřičetnosti, proto pojem přičetnosti, kterou se rozumí subjektivní způsobilost být z hlediska duševních schopností pachatelem trestného činu, není identický s pojmem rozumové zralosti, duševního zdraví nebo normality. Pro posouzení otázky nepřičetnosti je také bezvýznamné omezení způsobilosti k právním úkonům podle občanskoprávních předpisů.“³⁹ (od 1.1.2014 změněna terminologie – termín způsobilost k právním úkonům nahrazen termínem svéprávnost).

Oproti tomu nepřičetný člověk, je ten, u něhož uvedené schopnosti nebo alespoň jedna z nich, byla v důsledku duševní poruchy nebo nedostatečného rozumového a mravního vývoje vymizelá. Nepřičetnost je konstruována ze dvou kritérií. Biologické kritérium, které spočívá v duševní poruše pachatele a psychologické kritérium spočívající ve vymizení nebo alespoň nedostatku schopnosti rozpoznávací či ovládací.⁴⁰ Nedostatek rozpoznávací nebo ovládací schopnosti musí být důsledkem duševní poruchy.⁴¹

Otázka přičetnosti či nepřičetnosti, je vždy otázkou právní a její posouzení je na orgánech činných v trestním řízení. K jejich rozhodnutí by měl napomoci znalecký posudek vyhotovený znalcem z oboru psychiatrie, v němž však sám znalec nemůže činit

³⁹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5.

⁴⁰ Viz poznámka č. 2, s. 101

⁴¹ Viz poznámka č. 2, s. 103

závěry, zda zkoumaná osoba byla nebo nebyla v době spáchání protiprávního jednání příčetná.⁴²

Pachatel jednal v nepřičetnosti, jestliže:

- trpěl duševní poruchou,
- byl zbaven schopnosti rozpoznat protiprávnost svého činu nebo ovládnout své jednání,
- duševní porucha a ztráta rozpoznávací nebo ovládací schopnosti je dána v době činu.⁴³

3.2.1 Biologické kritérium

Duševní porucha jako biologické kritérium nepřičetnosti je pro trestní právo definována v § 123 tr. zákoníku jako stav vyplývající z duševní nemoci, ale i hluboká porucha vědomí, mentální retardace, těžká asociální porucha osobnosti nebo jiná těžká duševní nebo sexuální odchylka. Z psychiatrického hlediska ji může označit jako zřetelnou odchylku od duševního zdraví a rovnováhy.⁴⁴

Duševní porucha může být způsobena několikerou příčinami, a to nejen samotnou duševní poruchou nebo jinou nemocí, ale stejně tak může být vyvolána dlouhodobým užíváním alkoholu nebo jiných omamných či psychotropních látek. Proto i doba jejího trvání může být diametrálně rozdílná.

Duševní poruchy lze zpravidla dělit na:

- duševní choroby zpravidla dlouhodobějšího charakteru s určitým vývojem, vyvolané obvykle nemocí (progresivní paralýza, schizofrenie, různé psychózy),
- chorobné duševní stavy zpravidla vrozené, které se v průběhu doby nemění (slabomyslnost, vývojové poruchy),
- krátkodobé duševní poruchy (epileptické záchvaty, narkolepsie, somnambulismus, mráкотné stavy po otřesu mozku aj.),
- po dlouhodobém užívání návykových látek (léky, alkohol, drogy).⁴⁵

---

⁴² Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 7. 6. 1978, sp. zn. 11 Tz 21/78

⁴³ Viz poznámka č. 8, s. 182

⁴⁴ Viz poznámka č. 8, s. 182

⁴⁵ Viz poznámka č. 8, s. 183

3.2.2 Psychologické kritérium

Jestliže pachatel není schopen rozpoznat společenské důsledky svého jednání, a že jeho čin je protiprávní, jedná se o nedostatek rozpoznávací schopnosti. Podstatou není to, aby byl pachatel schopen v souladu s trestním zákonem přesně kvalifikovat své jednání, ale jde především o to, aby si uvědomil, že jeho jednání porušuje některé právní či společenské normy a pravděpodobně je tedy zakázané. K takovému posouzení, zda se jedná o zakázané nebo povolené jednání postačuje laická představa pachatele.⁴⁶

V případě, že pachatel není schopen kontrolovat své jednání svou vůlí, je to zapříčiněno nedostatkem ovládací schopnosti, přitom si však může být vědom toho, že jeho jednání je protiprávní. Jelikož však není schopen klást odpor pohnutkám vedoucím ho k protiprávním činům, není schopen ovládat své jednání.⁴⁷

Z pohledu trestní odpovědnosti je právně relevantní pouze nedostatek rozumové anebo určovací schopnosti, způsobené duševní poruchou, která u pachatele existovala v době spáchání trestného činu.⁴⁸ Pokud by se duševní porucha rozvinula až po spáchání činu, neměla by vliv na přičetnost pachatele.⁴⁹

Duševní porucha zjištěná před spácháním trestného činu bude v posouzení zcela irelevantní, jestliže byl pachatel při jeho spáchání už přičetný. Oproti tomu duševní porucha daná až po spáchání činu, není zcela bezvýznamná. Vliv však bude mít na procesněprávní stránku věci, nikoli hmotněprávní.⁵⁰ Mohlo by se jednat o důvod přerušování trestního stíhání.

Vždy se zjišťuje, zda osoba byla nebo nebyla v době činu schopna rozpoznat protiprávnost svého jednání, a tedy ovládat své jednání, ke konkrétnímu činu, o nějž se v daném případě jedná. Zkoumá se tedy to, zda byl pachatel schopen rozpoznat protiprávnost právě tohoto činu a zda právě při jeho páčání byl schopen ovládat své jednání.⁵¹

---

⁴⁶ Viz poznámka č. 2, s. 102

⁴⁷ Viz poznámka č. 2, s. 102

⁴⁸ Viz poznámka č. 8, s. 318

⁴⁹ Viz poznámka č. 2, s. 103

⁵⁰ Viz poznámka č. 8, s. 318

⁵¹ Viz poznámka č. 2, s.

Jestliže se pachatel dopustil několika trestných činů či provinění, avšak znaleckým zkoumáním bylo zjištěno, že ve vztahu k některým protiprávním činům nebyl příčetný, hovoří se o tzv. parciální nepřičetnosti.⁵²

Každý nedostatek schopnosti, ať už rozpoznávací nebo určovací, je třeba posuzovat se zřetelem k povaze trestného činu. Otázka nepřičetnosti musí být vždy zkoumána konkrétně pro ten který trestný čin.

Soud tedy nezjišťuje nepřičetnost jako takovou, ale pouze vždy ve vztahu k určitému trestnému činu. Může se tedy například stát, že pachatel z hlediska složky rozpoznávací je schopen rozpoznat společenskou škodlivost jednoduchých trestných činů, které jsou ovšem velmi závažné, jako třeba vražda, ale není schopen rozpoznat společenskou škodlivost složitých trestných činů, jako je třeba porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi.⁵³

V případě, že je v důsledku duševní poruchy pachatele podstatně oslabena schopnost rozpoznat protiprávnost činu nebo jeho schopnost ovládat své jednání, anebo byly sníženy obě tyto schopnosti zároveň, jedná se o zmenšenou přičetnost. Stejně tak jako nepřičetnost, má i zmenšená přičetnost základy v duševní poruše, která musí nastat v době spáchání trestného činu. Okolnost, že byl trestný čin spáchán ve stavu zmenšené přičetnosti, odůvodňuje zvláštní postup vůči pachateli, neznamená však, že by nebyl trestně odpovědný, ani ji nelze považovat za polehčující okolnost. Trestní zákon pro ni nemá přesnou definici a její vymezení ponechává nauce a právní praxi.⁵⁴

„Jestliže k podstatnému snížení ovládací schopnosti pachatele došlo v důsledku zdravotních příčin, je na místě závěr, že čin spáchal ve stavu zmenšené přičetnosti podle § 40 tr. zákoníku.“⁵⁵

---

⁵² Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 10. 4. 2002, sp. zn. 5 Tdo 16/2002

⁵³ Viz poznámka č. 8, s. 185

⁵⁴ Viz poznámka č. 8, s. 186

⁵⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13.2.2019, sp. zn. 6 Tdo 1531/2018

3.2.3 Zaviněná nepřičetnost

K nepřičetnosti se pachatel trestné činnosti může přivést sám a trestní odpovědnost pachatele v takovémto případě pak závisí na její formě. K takové nepřičetnosti se pachatel může přivést požitím nebo aplikací návykové látky.

Pod pojmem návykové látky jsou dle § 130 trestního zákoníku chápány alkohol, omamné a psychotropní látky a ostatní látky, které jsou způsobily nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti či sociální chování.⁵⁶

„Stav zmenšené přičetnosti je pojmem právním, o němž rozhodují výlučně orgány činné v trestním řízení, tj. v konečném stádiu soud. Podmínkou pro aplikaci § 40 odst. 1 tr. zákoníku, které má význam až v rovině právních následků trestní odpovědnosti, tj. při ukládání trestu, je zjištění, že si pachatel stav zmenšené nepřičetnosti, a to ani z nedbalosti, nepřivodil vlivem návykové látky. Jestliže ke snížení rozpoznávací a ovládací schopnosti obviněného, navíc na úrovni, která stav zmenšené přičetnosti nezakládá, došlo v důsledku obviněným požitého alkoholu v kombinaci s užitými léky, nejsou splněny podmínky pro aplikaci tohoto ustanovení.“⁵⁷

Posuzování trestných činů pod vlivem návykové látky má svá specifika a rozlišuje se, jaký byl duševní stav pachatele před aplikací návykové látky, a jaký vliv měla samotná aplikace návykové látky na jeho přičetnost. Nejčastější je situace, při níž se pachatel trestné činnosti v přičetnosti ovlivnil návykovou látkou, po jejíž aplikaci však zůstal přičetný. Spáchání protiprávního jednání bylo tedy v přičetném stavu.

Komplikovanější je však posouzení takového případu, při němž se pachatel tzv. opil na kuráž, tedy se úmyslně uvedl do stavu nepřičetnosti, aby v něm spáchat trestný čin. V takovém případě je pachatel plně odpovědný za své jednání a dopustil se úmyslného trestného činu. O neúmyslný trestný čin, za nějž však pachatel ponese vinu, by šlo v případě, jestliže pachatel spáchá trestný čin z nedbalosti v nepřičetnosti a jeho nedbalost spočívá ve spáchání trestného činu jednáním, jímž se do stavu nepřičetnosti uvedl. Jednání spáchané v zaviněné nepřičetnosti se posuzuje jako samostatná skutková podstata trestného činu opilství podle § 360 tr. zákoníku.⁵⁸

⁵⁶ Viz poznámka č. 2, s. 103-104

⁵⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26.10.2016, sp. zn. 6 Tdo 1474/2016

⁵⁸ Viz poznámka č. 8, s. 188-189

3.2.4 Dřívější a současná právní úprava přičetnosti

Oproti stanovení věkové hranice trestní odpovědnosti pachatelů se k duševním chorobám přihlíželo již mnohem dříve. Již v římském právu se společným pojmem „furiosy“, jež se později dočkal rozčlenění na „furiosy, mente capti a dementes“ označovaly osoby duševně choré. Ani kanonické právo netrestalo osoby označené jako „náměsíčné, šílené, blbé“ nebo „osoby v horečce“.⁵⁹

Do roku 1768 platil na našem území Hrdelní řád Karla V., podle něhož zůstaly bez trestu osoby „beze smyslů“, které v tomto duševním stavu zbavily života jinou osobu. Ostatní činy, které byly spáchané osobou „beze smyslů“, trestány byly a trest jim byl stanoven na základě rady znalců. K těmto úkonům byli povoláni lékaři, myšleno vystudovaní doktoři medicíny a stejně tak z důvodu nedostatku lékařů, i ranhojiči nebo osoby, které měly zkušenosti a znalosti. Někdy do šestnáctého století bylo posouzení přičetnosti na soudcích samotných. V tomto právním předpise lze nalézt počátky zmenšené přičetnosti, protože je zde mírněno trestání osob, které byly zbaveny rozumu částečně.⁶⁰

Stejně tak, jak průlomový byl Tereziánský trestní zákon z roku 1768 ve věci rozlišení věků pachatelů, byl průlomový i ve vztahu k přičetnosti, a to zejména proto, že jím byla jasně rozlišena trestnost jednání podle toho, zda byla osoba smyslů zbavena zcela nebo jen částečně, na základě čehož byla osoba považována buď za beztrestnou nebo byla trestána mírněji. Okruh psychopatologických stavů byl rozšířen např. o hluchotu, hluchoněmost, oslabení smyslů, melancholii, mohutné afekty nebo opilost.⁶¹

Navazující zákon Josefa II. Obecný zákoník o zločinech a jejich trestání z roku 1787 nejenže poprvé zakotvuje zásadu „nullum crime sine lege, nulla poena sine lege“, ale zároveň duševní stavy, které vylučovaly nebo zmírňovaly trest, upravuje jako okolnosti, které vylučují „zlý úmysl“, a v takových případech se pak nemohlo jednat o spáchání trestného činu, jehož podmínkou „zlý úmysl“ byl.⁶²

---

⁵⁹ RÁLIŠ, Antonín. Studie o přičetnosti. Bratislava: Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislavě, 1931, s. 21.

⁶⁰ ŠTUDENT, Vladimír. *Soudní psychiatrie a trestní právo*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989, s. 15.

⁶¹ DUFEK, Miroslav a kol. *Soudní psychiatrie pro právníky a lékaře*. Praha: Orbis, 1976, s. 18.

⁶² ŘÍHA, Jiří. *Vývoj právní úpravy nepřičetnosti na našem území*. Trestní právo, Ostrava: Sagit. 2007, č. 6.

Na tento zákon navázal Zákoník o zločinech a těžkých policejních přestupcích z roku 1803, který však otázky vyloučení nebo zmírnění trestů pro nedostatek zlého úmyslu nijak neupravoval.

K novelizaci Zákoníku o zločinech a těžkých policejních přestupcích došlo vydáním zákona č. 117/1852 ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích, v němž bylo obsaženo pouze právo hmotné. Ustanovení upravující důvody vylučující zlý úmysl bylo prakticky převzato ze zákona z roku 1803 a specifikováno v § 2 tohoto zákona. Jednalo se o porušení zákona jednáním, při kterém byl pachatel zcela zbaven rozumu, když skutek byl vykonán při střídavém pomnutí smyslů a v úplném opilství.⁶³

Joklík⁶⁴ k tomu uvádí:

„Trestati nelze, kde není viny, viny není, kde není tzv. vůle svobodné, té pak není, kde není intelektu (ducha) buď zralého, buď neporušeného.“

Důvody, na jejichž základě je trestnost podle tohoto zákona vyloučena, jsou opět nedostatek rozumu (blázen, šílený, pomatený, blbý atd.), jestliže byl pachatel pomnutých smyslů, tedy přechodně, pokud byl úplně opojen alkoholem a nedosáhl-li potřebného věku.⁶⁵ Nepříčetnost ve vztahu k věku pachatele byla později ze zákoníku vypuštěna, neboť byl přijat zákon č. 48/1931 Sb., o trestním soudnictví nad mládeží.

Trestní zákon č. 86/1950 Sb. v § 11 vymezil podmínky nepřičetnosti jako stav pachatele, který nemohl pro duševní poruchu rozpoznat, že jeho jednání je pro společnost nebezpečné nebo z důvodu takové poruchy své jednání nemohl ovládat. V takovém případě nebyl pachatel za trestný čin, který spáchal odpovědný. Za duševní poruchu ve smyslu nepřičetnosti byl považován i tzv. chronický alkoholismus.⁶⁶

Podmínky nepřičetnosti byly změněny v trestním zákoně č. 140/1961 Sb., kde byla nepřičetnost specifikována v § 12 odst. 1. Podle odst. 2 tohoto ustanovení se nejednalo o nepřičetnost, jestliže se pachatel do takového stavu přivede sám, a to i z nedbalosti, požitím alkoholického nápoje nebo jiné omamné látky. Přičetnost i přes

---

⁶³ POLÁČEK, František a kol. *Československé trestní zákony platné v zemích České a Moravskoslezské*. 1. vydání. Praha: Právnícké nakladatelství a nakladatelství V. Linhart, 1946, s. 24

⁶⁴ Viz poznámka č. 33, s. 39

⁶⁵ Viz poznámka č. 4, s. 87.

⁶⁶ Viz poznámka č. 63, s. 39.-40.

takové omezení, však mohla být vyloučena patologickou opilostí. Takové omezení se v zákoně objevilo poprvé.

Následná novelizace tohoto zákona provedená zákonem č. 557/1991 Sb., zrušila § 12 odst. 2 trestního zákona a zavedla novou skutkovou podstatu trestného činu opilství. Tato byla další novelizací provedenou zákonem č. 290/1993 Sb. doplněna o druhý odstavec, v němž umožnila lépe odlišit *actio libera in causa* od opilství.⁶⁷

Současná trestně právní úprava, zákon č. 40/2009 Sb., upravuje nepřičetnost i zmenšenou přičetnost.

---

⁶⁷ viz pozn. 33, s. 89

4 Relativní trestní odpovědnost u mladistvých

Oproti dospělým pachatelům, jejichž trestní odpovědnost lze označit jako absolutní, podléhají mladiství kromě ustanovení trestního zákona o nepříčetnosti zvláštnímu režimu tzv. relativní trestní odpovědnosti, a trestní odpovědnost je tak podmíněna ještě rozumovou a mravní vyspělostí.

Zákon o soudnictví ve věcech mládeže stanoví, že mladistvý, který v době spáchání činu nedosáhl takové rozumové a mravní vyspělosti, aby mohl rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání, není za tento čin trestně odpovědný. Tím reflektuje skutečnost, že stupeň rozumové a mravní vyspělosti zejména okolo patnácti let věku je u jednotlivých mladistvých velmi rozdílný.⁶⁸

„Ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů, upravuje tzv. podmíněnou příčetnost. Jedná se o zvláštní typ nepříčetnosti, která není vázána na duševní poruchu (§ 123 tr. zákoníku), ale toliko na rozumovou a mravní vyspělost. O nedostatku rozumové a mravní vyspělosti nesvědčí nedodržování právních či jiných norem (např. pravidel chování).“⁶⁹

Hlavním důvodem, proč se vůči mladistvé osobě užívá zvláštní zákonné úpravy, která do jisté míry zvýhodňuje její právní postavení a zakládá specifický procesní režim, je zejména vývojové období, ve kterém se osoba mladistvého nachází.

Osoba mladistvého prochází vývojovým obdobím, jež je označováno jako adolescence. Dané vývojové období je charakteristické věkovým rozptylem 15-20 let a mladistvý v něm prochází řadou důležitých změn.

Z hlediska vývoje mladistvého, se rozumová a mravní složka vyspělosti vzájemně ovlivňují. Tím tvoří do značné míry celek. Složku rozumového vývoje lze definovat jako postupné nabývání schopnosti pojmového myšlení. Stupeň vývoje je pak určován právě dosaženou úrovní pojmového myšlení. Mravní vývoj osoby mladistvého můžeme

---

⁶⁸ ŠÁMAL, Pavel, VÁLKOVÁ, Helena, ŠOTOLÁŘ Alexander, HRUŠÁKOVÁ, Milana, ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011., s. 38

⁶⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24.11.2015, sp. zn. 8 Tdo 1383/2015

definovat jako proces, kterým dítě prochází a během něhož dochází k individuálnímu rozvoji a osvojení norem chování, které platí v daném období rozvoje společnosti. Osoba mladistvého dané normy přeměňuje na osobní a morální kvality, tím si vytváří vlastní hodnotový systém, který je v určitém vztahu k hodnotám společnosti, v níž žije.⁷⁰

Zákon o soudnictví ve věcech mládeže specifikuje v § 93, že *"dopustí-li se dítě mladší patnácti let činu jinak trestného, může mu soud pro mládež uložit opatření zpravidla na základě výsledků předchozího pedagogicko-psychologického vyšetření."* V procesech dětí mladších 15 let dle § 96 z. č. 218/2003 Sb. platí občanský soudní řád (při opatrování znaleckého posudku lze využít § 127 z. č. 99/1963, občanský soudní řád) a subsidiárně se uplatňuje trestní řád (lze postupovat analogicky dle § 105 tr. řádu).⁷¹

Posuzování odpovědnosti obviněného mladistvého upravuje § 58 odst. 1 zákona o soudnictví ve věcech mládeže. Do konce roku 2009 se k vyšetření duševního stavu mladistvého přibírali dva znalci se specializací na dětskou psychiatrii. Novelizací z. č. 218/2003 Sb. zákonem č. 41/2009 Sb. se k vyšetření duševního stavu mladistvého přibere znalec z oboru zdravotnictví odvětví psychiatrie se specializací na dětskou psychiatrii a druhý znalec z oboru zdravotnictví nebo pedagogiky, odvětví psychologie, který má specializaci na dětskou psychologii.⁷²

Za předpokladu naplnění biologického kritéria, které zakládá duševní porucha dle § 123 trestního zákoníku a zároveň psychologického kritéria, jež zahrnuje absenci schopnosti ovládací či schopnosti rozpoznávací, popřípadě obou, je nepřičetnost významnou okolností, která může vyloučit protiprávnost jednání pachatele činu, jež by byl za jiných okolností posouzen jako trestný čin. Oproti tomu v rámci relativní trestní odpovědnosti, která je uplatňována u osob mladistvých, je biologické kritérium podmíněno dosažením rozumové a mravní vyspělosti ve vztahu ke svým vrstevníkům a lze ji tak označit jako speciální důvod nepřičetnosti.⁷³

Zákon o soudnictví ve věcech mládeže vymezuje relativní trestní odpovědnost mladistvého kritérii, která z. č. 40/2009 Sb. používá k vymezení přičetnosti. V případě

---

⁷⁰ Viz poznámka č. 68 s. 41

⁷¹ ŠVARC, Jiří. Posuzování duševního stavu v trestním řízení. *Česká a slovenská psychiatrie: časopis České psychiatrické společnosti ČLS JEP a Psychiatrickej spoločnosti SLS*. Praha: Česká lékařská společnost J.E.Purkyně, 1995, 2011(4).

⁷² Viz poznámka č. 68, s. 42

⁷³ Viz poznámka č. 68, s. 41-42

mládeže, je pojem duševní porucha nahrazen pojmem rozumové a mravní vyspělosti, která je u mladistvého pachatele v době spáchání činu natolik nedostatečná, že by nemohl rozpoznat protiprávnost činu nebo by nemohl ovládat své jednání. Právě proto jde o tzv. podmíněnou nepřičetnost a nikoli o jiný důvod vylučující trestní odpovědnost.⁷⁴

Jelínek⁷⁵ označuje podmíněnou nebo relativní přičetnost za samostatný obligatorní znak subjektu provinění, který stojí vedle přičetnosti a věku, přičemž poukazuje na to, že je projevem opožděného dospívání, není patologického rázu a není způsoben duševní poruchou. Jde o další podmínku trestní odpovědnosti mladistvého pachatele.⁷⁶

Z formulace § 5 odst. 1 z. č. 218/2003 Sb. vyplývá, že nedostatečná mravní a rozumová vyspělost je jen jiný typ biologického kritéria nepřičetnosti. V důvodové zprávě k zákonu o soudnictví ve věcech mládeže se pak výslovně hovoří o podmíněné přičetnosti.⁷⁷

---

⁷⁴ Viz poznámka č. 68., s. 41-42

⁷⁵ Viz poznámka č. 18, s. 194

⁷⁶ Viz poznámka č. 18, s. 101

⁷⁷ Viz poznámka č. 68, s. 42

5 Protiprávnost

V druhém článku Listiny základních práv a svobod je stanoveno, že: „Každý může činit, co není zákonem zakázáno. A nikdo nesmí být nucen činit, co mu zákon neukládá.“ Jednání právním řádem zakázané a nedovolené je společensky škodlivé. Z tohoto vyplývá, že společensky škodlivé jednání je *protiprávní* a za splnění zákonných podmínek zakládá trestnost činu.⁷⁸

Protiprávnost činu je jistý rozpor činu pachatele z pohledu celého právního řádu. Ne každé jednání v rozporu s právními normami je trestným činem. V případě protiprávnosti jednání je třeba brát v úvahu zásadu subsidiarity trestní represe dle § 12 odstavec 2 trestního zákoníku.⁷⁹

Novotný⁸⁰ „... doporučuje přistupovat ke *kriminalizaci* určitých činů zásadně teprve tehdy, když k ochraně před nimi nestačí prostředky práva občanského, obchodního, správního či jiných právních odvětví nebo mimoprávní preventivní prostředky. Trestněprávní řešení tedy představuje *ultima ratio*. Legitimitu trestněprávních sankcí může odůvodnit pouze nutnost ochrany elementárních právních hodnot před činy zvláště společensky škodlivými.“

Aby se tak jednalo o protiprávnost v mezích trestního zákona, musí se jednat o jednání, které je společensky škodlivé, kdy ona kritéria společenské škodlivosti lze spatřovat v tom, co porušuje nebo ohrožuje právní statky chráněné trestněprávními normami.

Protiprávnost se zpravidla dovozuje z porušení právních norem jiných právních odvětví než trestního práva, např. z ústavněprávních předpisů, především pak z Listiny základních práv a svobod.⁸¹

---

⁷⁸ Viz poznámka č. 8, s. 186

⁷⁹ Viz poznámka č. 8, s. 186

⁸⁰ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 3. vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008, s. 221.

⁸¹ Viz poznámka č. 39, [cit. 08.06.2021]

Rozpor činu s jinými právními normami mimo trestních, vyjadřuje trestní zákoník slovy *neoprávněně, bez povolení, nedovoleně, jinak než způsobem přípustným podle zákona, v rozporu s jiným právním předpisem* a další.⁸²

V rovině trestněprávní teorie se objevily protichůdné názory, mezi jaké znaky trestného činu lze znak protiprávnosti zařadit, zda mezi znaky obecné či typové. K této problematice lze uvést dva vzájemně se doplňující právní názory dvou uznávaných trestněprávních teoretiků.

V některých případech není v konkrétní skutkové podstatě protiprávnost výslovně zmíněna. Má tedy charakter obecného znaku trestného činu, který jednotlivé skutkové podstaty od sebe neodlišuje. Naopak schopnost odlišit skutkovou podstatu jednoho trestného činu od jiných druhů trestných činů mají konkrétní vymezení znaku protiprávnosti u některých skutkových podstat. V těchto případech má zákon na mysli konkrétní druh protiprávnosti, který je vázán na určitý právní předpis (např. v § 161 o pomoci těhotné ženě k umělému přerušení těhotenství – „jinak než způsobem přípustným podle zákona o umělém přerušení těhotenství“) V těchto případech je konkrétní protiprávnost znakem skutkové podstaty.⁸³

Podle Šámala⁸⁴ lze obecnou charakteristiku protiprávnosti, obdobně jako obecné znaky charakterizující pachatele protiprávního jednání, nezahrnovat do skutkové podstaty trestného činu, neboť je od sebe neodlišuje, naopak je všem trestným činům společná. Tím ji ale nevylučuje ze znaků skutkové podstaty, neboť u některých trestných činů, má rozlišovací schopnost, jak je uvedeno výše.

S výše prosazovaným názorem Šámala se plně ztotožňuje i autorka práce.

Trestní zákoník vymezuje i takové okolnosti, které vylučují, i v případě splnění zákonných podmínek (s výjimkou protiprávnosti), trestnost činu. Jedná se o okolnosti vylučující protiprávnost, mezi které patří zejména *Krajní nouze* podle § 28 trestního zákoníku, *Nutná obrana* podle § 29 trestního zákoníku, *Svolení poškozeného* podle § 30 trestního zákoníku, *Přípustné riziko* podle § 31 trestního zákoníku, *Oprávněné použití zbraně* podle § 32 trestního zákoníku. Zatímco skutkové podstaty trestných činů

---

⁸² Viz poznámka č. 8, s. 186-187

⁸³ Viz poznámka č. 39, [cit. 08.06.2021]

⁸⁴ Viz poznámka č. 39, [cit. 08.06.2021]

charakterizují protiprávní jednání, okolnosti vylučující protiprávnost naopak charakterizují jednání, které není protiprávní.

Kratochvíl⁸⁵ uvádí, že subsidiarita *trestní represe* odsouvá samu trestní represi až po hraniční mez, za kterou nemůže už nic jiného z hlediska ochrany účinně fungovat než jen trestní právo, trestní odpovědnost. Subsidiarita *krajní nouze, přípustného rizika či oprávněného použití zbraně* posouvá užití těchto okolností vylučujících protiprávnost naopak až k hranici, za kterou je třeba ochránit právní statky i za cenu beztrestnosti, trestní neodpovědnosti.

Tak, jak je uvedeno na začátku kapitoly, sama Listina základních práv a svobod vymezuje to, co je protiprávní, jestliže uvádí, že co není zákonem zakázáno, jako by bylo povoleno. Protiprávnost není pouze ve vztahu k trestnímu právu, nicméně trestní právo postihuje jednání, které je v rozporu s jinými právními předpisy a na něž nepostačí represivní prostředky stanovené jinou právní normou. Každé jednání, které není v souladu se zákonem a povinnostmi z nich vyplývajícími, je protiprávní.

---

⁸⁵ KRATOCHVÍL, Vladimír. Okolnosti vylučující protiprávnost v zákoně uvedené a zásada trestní subsidiarity. *TRESTNĚPRÁVNÍ REVUE*. Praha: C.H.Beck, 2016, **2016**(3). s. 53.

6 Komparace věkové hranice vzniku trestní odpovědnosti v Evropské unii a vybraných třetích zemích

6.1 Vybrané přístupy ke stanovení věkové hranice trestní odpovědnosti

Článek 40 Úmluvy OSN o právech dítěte⁸⁶ stanoví, že „Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, usilují o ... a) stanovení nejnižší věkové hranice, před jejímž dosažením se děti považují za nezpůsobilé porušit trestní právo“. Přestože samotná úmluva nestanoví minimální věkovou hranici pro trestní odpovědnost, Výbor pro práva dítěte, který se zabývá pokrokem dosaženým signatářskými státy při provádění této úmluvy (viz čl. 43 Úmluvy), v minulosti kritizoval jurisdikce, v nichž byla věková hranice nižší než 12 let (v r. 1995 kritizoval např. věkovou hranici 10 let v Anglii a Walesu).

Tzv. „Pekingská pravidla“ OSN o minimálních standardních pravidlech soudnictví nad mládeží⁸⁷ např. uvádí, že „v právních řádech, které stanoví minimální věkovou hranici trestní odpovědnosti pro mladistvé, nebude tato věková hranice stanovena příliš nízko, bude stanovena s přihlédnutím k duševní, psychické a intelektuální zralosti.

V důvodové zprávě k návrhu změny trestního zákoníku a zákona o soudnictví ve věcech mládeže z roku 2016⁸⁸ je uvedeno, že některé státy používají pro stanovení věkové hranice trestní odpovědnosti dětí tzv. dvoufázový systém. Tento systém funguje na principu, jednak stanovení minimální věkové hranice trestní odpovědnosti (např. 10 let) a pro určité věkové rozmezí (např. 10 – 14 let) systém individuálního posuzování schopností dítěte rozpoznat dopad svého jednání.

---

⁸⁶ Úmluva o právech dítěte (přijata dne 20. listopadu 1989 na půdě OSN v New Yorku), vyhlášena v příloze sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí pod č. 104/1991 Sb.

⁸⁷ Poz.: Rezoluce valného shromáždění OSN č. 40/33 pravidla OSN o minimálních standardních pravidlech soudnictví nad mládeží ze dne 29. listopadu 1985. Dostupné z: http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/h_comp48.htm

⁸⁸ Důvodová zpráva k návrhu zákona z roku 2016 evidovaný na webových stránkách Poslanecké sněmovny parlamentu České republiky pod č. t081700, dostupný z <https://www.psp.cz> > sqw > text > orig2 [on-line cit. 08.06.2021]

Kavěna⁸⁹ uvádí, že „takovýto dvoufázový systém zohledňuje skutečnost, že není možné z psychologického hlediska stanovit jednotný věk, kdy dítě začne vnímat dopad svého jednání.“ Nezbytné je poznamenat, že v České republice se tento dvoufázový systém v určité podobě také uplatňuje. Trestní zákoník stanoví absolutní věkovou hranici trestní odpovědnosti na patnáct let věku a zákon o soudnictví ve věcech mládeže následně určuje tzv. relativní věkovou hranici trestní odpovědnosti mladistvých (viz kapitola č.4).

„V jurisdikcích, kde se aplikuje dvoufázová věková hranice trestní odpovědnosti, je tendence stanovit nízkou minimální věkovou hranici s tím, že určité následné věkové rozmezí je pokryto systémem individuálního posuzování dítěte, který zaručí, že psychicky nevyzrálé (starší) dítě nebude potrestáno.“⁹⁰

V některých státech anglosaského právního systému, jako např. v Irsku a Austrálii je takový systém používán. V Irsku je minimální věková hranice trestní odpovědnosti stanovena na 12 let, přičemž děti ve věku 10 nebo 11 let mohou být trestně odpovědné za vraždu, zabití, znásilnění, znásilnění nebo závažné sexuální napadení. Naopak v Anglii a Walesu není dvoufázový systém používán. Minimální věková hranice trestní odpovědnosti je zde stanovena na 10 let.⁹¹

Přístup k dané otázce se mezi státy evropského (kontinentálního) práva se také liší. Dvoufázový systém se uplatňuje například v Bulharsku a Francii. Německo jej naopak neaplikuje a stanovuje minimální věkovou hranici na 14 let.⁹²

Ku příkladu, polský trestní zákoník⁹³ stanoví hranici trestní odpovědnosti na 17 let, avšak děti od 15 do 17 let mohou být trestně odpovědné, pokud dostatečně vnímaly dopad svého jednání. To se vztahuje na taxativně vyjmenované trestné činy, mezi něž například patří vražda, těžké ublížení na těle, pirátství (ve smyslu únosu letadla nebo lodi), znásilnění a další. Tato trestní odpovědnost je omezena stupněm vývoje pachatele.

Za zmínku také stojí právní úprava v Litvě, kde trestní zákoník uvádí, že hranice trestní odpovědnosti je stanovena na 16 let. Pro taxativně vymezené úmyslné trestné činy

---

⁸⁹ KAVĚNA Martin. Psychická a sociální zralost dětí s ohledem na stanovení věkové hranice trestní odpovědnosti. Praha: Parlamentní institut, Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2005, s. 2

⁹⁰ Viz poznámka č. 85, s. 2

⁹¹ Viz poznámka č. 85, s. 4-7

⁹² Viz poznámka č. 85, s. 4-7

⁹³ Trestní zákoník z 6. června 1997 r. (Dz.U. Ne. 88, Položka. 553) dostupný z <https://transportoweprawo.pl/akty-prawne/przepisy-krajowe/kodeks-karny?lang=cs> [on-line cit. 10.06.2021]

je však stanovena nižší věková hranice 14 let. Tyto trestné činy zahrnují: činy, které mohou způsobit závažné poškození železničního vagónu; vraždu; úmyslné zranění; znásilnění; úmyslné výtržnictví; krádež psychotropních látek nebo narkotik; zmocnění se střelných zbraní, střeliva, výbušnin nebo explozivních látek; krádež; a loupež a úmyslné poškození majetku za přitěžujících okolností. Maximální věk pro to, aby pachatel mohl být souzen jako mladistvý, je 18 let.⁹⁴

Zajímavá je také právní úprava ve Slovenské republice, kde je za pachatele protiprávního činu podle trestného zákona č. 300/2005 Z.z. považována fyzická osoba, která byla v době spáchání trestného činu přičetná a starší čtrnácti let.⁹⁵ Zákonodárce však zcela netradičně vymezuje pachatele trestného činu sexuálního zneužívání podle § 201 z. č. 300/2005 Z.z. tím způsobem, že v § 22 odst. 2 téhož zákona ustanovuje podmínku dovršení patnácti let věku.⁹⁶ Lze konstatovat, že věková hranice vzniku trestní odpovědnosti je v tomto zákoně dvojí podoby, a to s ohledem na spáchání konkrétního trestného činu.

V islámském trestním právu se uvádí, že dítě nemůže nést trestní odpovědnost za činy, které spáchá, neboť mu nemůže být přisouzeno ani vědomí, ani vůle. Muslimští učenci tvrdí, že trestní odpovědnost nezletilé osoby vzrůstá v souvislosti s věkem. Za trestně neodpovědné je považováno dítě, které je mladší sedmi let. Přitom nezáleží na tom, že některé dítě tohoto věku může být oproti jiným dětem stejně starým fyzicky vyspělejší. Podle práva šaría děti mladší sedmi let nedosahují věku *rozumu*. Právo šaría rozlišuje i druhou etapu nedostatku věku pachatele, a to od sedmi let do dosažení puberty. Ta je v islámu buď podmíněna věkem (jedenáct někdy dvanáct let – v závislosti na pohlaví) nebo jejími znaky, případně obojím. Tento věk již neznamená plnou neodpovědnost, nicméně takové dítě nemůže být postihnuto za trestné činy hudud (zločiny proti Bohu) a qisas (fyzické útoky a vraždy).⁹⁷

Sedm let představuje věkovou hranici trestní odpovědnosti také ve státech jako je Indie a Pákistán.

---

⁹⁴ ŠVEDAS, Gintaras. *Systémy trestní justice v Evropě a Severní Americe*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2002. Prameny (Institut pro kriminologii a sociální prevenci)., s. 10

⁹⁵ IVOR, Jaroslav a kol. *TRESTNÉ PRÁVO HMOTNÉ: Všeobecná část*. Bratislava: IURA EDITION, 2006, s. 124

⁹⁶ Viz poznámka č. 89, s. 129

⁹⁷ OSINA, Petr. *Základy islámského práva*. Praha: Leges, 2012. Student (Leges). s. 79

Ke změně trestního zákoníku ohledně věkové hranice trestní odpovědnosti došlo na konci roku 2020 v Číně. Doposud byly za závažné trestné činy děti v Číně postihovány až od 14 let. Novela trestního zákoníku má za následek, že mohou být potrestány děti ve věku 12 až 14 let za úmyslné zabití nebo zranění, které vede k smrti nebo za způsobení těžké újmy na zdraví použitím extrémně krutých prostředků. Za ostatní trestné činy mohou být poslány do nápravných zařízení. Mladiství ve věku 14 až 16 let mohou být trestně stíháni za úmyslné násilné trestné činy. Mezi ně jsou řazeny například vražda nebo znásilnění. Pro většinu trestných činů je věková hranice trestní odpovědnosti stanovena na 16 let.⁹⁸

Dvanáct let je také věkovou hranicí trestní odpovědnosti v Belgii, Maďarsku (za trestný čin vraždy, dobrovolné zabití, loupeže a drancování) a Nizozemsku.⁹⁹

6.2 Diskuse na téma změny věkové hranice trestní odpovědnosti

Změna zákoníku v Číně je reakcí na dlouhodobé pobouření veřejnosti ve vztahu k udělování mírných trestů pro děti, které se dopouští protiprávního jednání a páchají závažné trestné činy. V říjnu 2019 zabil třináctiletý chlapec desetiletou dívku. Za protiprávní jednání mu byl udělen trest tří měsíců v nápravném zařízení pro mladistvé.

Značnou vlnu kritiky věkové hranice trestní odpovědnosti zažila Německá spolková republika v roce 2019. Impulzem byl případ hromadného znásilnění osmnáctileté dívky, z kterého bylo viněno pět dětí ve věku dvanáct až čtrnáct let.

Snížení věkové hranice trestní odpovědnosti na dvanáct let požadoval předseda německého policejního odborového svazu. Pravděpodobně v reakci na skutečnost, že dvanáctiletí chlapci byli pouze předáni rodičům bez jakéhokoli postihu, protože nejsou žádným způsobem trestně odpovědní. Německý svaz soudců byl však zásadně proti. Uváděl, že snížení věkové hranice trestní odpovědnosti nepřinese snížení kriminality dětí.

---

⁹⁸ ADVOKÁTNÍ ONLINE DENÍK, *Čína sníží věk trestní odpovědnosti za nejhorší zločiny na 12 let*, 2020 dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2020/12/30/cina-snizi-vek-trestni-odpovednosti-za-nejhors-i-zlociny-na-12-let/> [on-line cit. 10.06.2021]

⁹⁹ Soubor trestních zákonů napříč téměř celou Evropou je dostupný na webových stránkách <https://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes>.

K tomu údajně mohou napomoci výchovné programy. Proti snížení věkové hranice vzniku trestní odpovědnosti byl i Německý svaz na ochranu dětí.¹⁰⁰

I v České republice se děti opakovaně dopustily zavrženíhodného jednání, které vyvolalo debaty na téma snížení věkové hranice trestní odpovědnosti:

- Mezi nejznámější případy lze řadit skutek z roku 2004, kterým došlo ke znásilnění a vraždě třináctileté Barbory mezi obcemi Kmetiněves a Hospozín nedaleko Velvar. Z počátku se po pachateli tohoto násilného činu pátralo mezi osobami staršími patnácti let, ale neúspěšně. Zhruba po tři čtvrtě roce se přistoupilo k odběrům DNA u mladších chlapců a ty odhalily, že pachatelem je teprve třináctiletý spolužák zavražděné. Znalecké posudky u něj potvrdily rozsáhlou duševní a sexuální poruchu.
- Ve stejném roce skupina šesti romských dětí, kterou tvořili tři chlapci (11, 12, 12), jež uprchli z Dětského domova v Kostelci nad Orlicí, 15letý Rom, který byl z Diagnostického ústavu v Hradci Králové a další dva chlapci (oba 14), kteří žili v rodinách v Kostelci nad Orlicí. Předem naplánovali vloupání do domu A. O. Motivem byly peníze. Otec (34) dvou z nich pak na požádání skupinu chlapců odvezl vozidlem do obce Olešnice, kde na ně čekal asi 300 metrů od vyhlédnutého domu. Jeden z chlapců důchodkyni u dveří zabavil a ostatních pět zatím vniklo zadem do objektu. Poté ji brutálně napadli a útok ukončili bodnými ranami způsobenými nůžkami do oblasti břicha, krku a hlavy. Žena zraněním podlehla.
- V roce 2004 se do statistik zapsal ještě jeden pachatel násilného trestného činu vraždy, který byl mladší patnácti let. V Hanušovicích na Šumpersku se měla v říjnu, ráno před osmou hodinou odehrát bitka spolužáků. Když kolemjdoucí na chlapce zavolał, jeden z nich utekl a druhý se zhroutil k zemi. Třináctiletý chlapec s bodnými ranami a podřezaným krkem na místě zemřel. K vraždě se přiznal jeho čtrnáctiletý spolužák.¹⁰¹

---

¹⁰⁰ NOVINKY.CZ, *Hromadné znásilnění dětmi vyvolalo v Německu diskuzi o dalším snížení trestní odpovědnosti*, 2019 dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/clanek/hromadne-znasilneni-detmi-vyvolalo-v-nemecku-diskusi-o-dalsim-snizeni-trestni-odpovednosti-40289282> [on-line cit. 10.06.2021]

¹⁰¹ BLESK.CZ, *Nejhorší dětsí vrazi: Zabíjeli jako nezletilí, teď jsou volní*. *Blesk* [online]. 21.03.2013 [cit. 2021-6-11]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/193148/nejhorsi-detsti-vrazi-zabijeli-jako-nezletili-ted-jsou-volni.html>

- Na podzim roku 2014 čerstvě patnáctiletý chlapec neunesl rozchod rodičů kvůli nové partnerce otce, která s ním měla miminko. Čtyřiatřicetiletou ženu uškrtil v jejím panelákovém bytě.
- V roce 2016 byl medializován případ čtrnáctiletého chlapce, který vylákal svoji třináctiletou spolužačku do chatky v Teplicích, a tam ji pro neopětovanou lásku nejprve chytil do „kravaty“ a začal škrtit. Poté ji ubodal sedmi ranami do krku a hrudi nožem, který si na místo přinesl.¹⁰²

Každý takový případ vyvolá vlnu diskusí, a to nejen v řadách laické veřejnosti, ale i mezi odborníky. Snížení nebo ponechání věkové hranice trestní odpovědnosti je v kompetenci zákonodárců, kteří by však měli vycházet z doporučení odborníků z řad psychologů, pedagogů, sociálních pracovníků a dalších. Dalo by se konstatovat, tak jak je uvedeno v důvodové zprávě k neschválenému návrhu zákona¹⁰³ z roku 2016¹⁰⁴, že v dnešní době nelze považovat současnou trestněprávní úpravu za dostatečnou. U většiny třináctiletých dětí je ovládací a rozpoznávací schopnost na zákonem žádané úrovni. Příčinou toho je vyspělost dnešních dětí, k níž přispívá mimo jiné i nadměrné užívání počítačové techniky a silná aktivita na sociálních sítích. V případě, že třináctiletá osoba je díky své vyspělosti schopna chápat protiprávnost svého jednání a je schopna jej také ovládat, měla by být za své jednání i trestně odpovědná.

Salková a Rojčev¹⁰⁵ uvádí, že stanovení vyššího věku trestní odpovědnosti nepochybně nastoluje otázku prevence kriminality mládeže a reakce státu v případech spáchání trestného činu dětmi, které stanoveného věku nedosáhly. Úspěšná a správně vedená prevence je v dětském věku nezbytným předpokladem potírání zločinnosti. Děti jsou budoucí dospělí, kteří budou tvořit společnost. Jejich návyky, postoje a názory se teprve utvářejí, a proto je třeba je správně formovat.

---

¹⁰² ŠÁRKOS. Děti, které vraždily v Česku. Který čin byl nejodpornější? *Náš region* [online]. 28.05.2021 [cit. 2021-6-11]. Dostupné z: <https://nasregion.cz/5-otresnych-detskych-vrahu-ceska-ktery-cin-byl-nejohavnejsi-48992/>

¹⁰³ Z důvodu neschválení návrhu zákona, nemá tento návrh evidované číslo

¹⁰⁴ Viz poznámka č. 88, s. 5

¹⁰⁵ SALKOVA, Ekaterina a Janko ROJČEV. Věk trestní odpovědnosti a prevence kriminality. *Právník* [online]. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2017, **156**(11) [cit. 2021-6-10]. ISSN 0231-6625.

Kolman¹⁰⁶, právník a publicista, který vyučuje správní právo na Právnické fakultě Masarykovy univerzity, uvedl, že je sice pravda, že kriminalita jako taková klesá, ale na druhou stranu stoupá brutalita mladistvých a leckdy i dětských pachatelů, jejichž oběťmi jsou mnohdy bezmocnější menší děti nebo naopak slabí důchodci.

V uvedeném publicistickém článku Kolman uvádí, že nechápe, proč je hranice věku trestní odpovědnosti stále stanovena na patnáct let, jestliže okolní vyspělé právní státy mají tuto věkovou hranici stanovenou na čtrnáct let věku. Uvádí zde své čtyři argumenty pro snížení hranice trestní odpovědnosti:

- děti okolo čtrnácti let jsou dnes mentálně, sociálně i biologicky vyspělejšími než předchozí generace,
- oponenti snížení hranice stále namítají, že existuje speciální ústavní výchova pro mladé pachatele, což není dostatečné potrestání,
- ve většině zemí světa je hranice nižší,
- odpůrci snížení věkové hranice trestní odpovědnosti tvrdí, že v nápravném zařízení se nikdo nepolepší, naopak se tam naučí, co ještě neuměl. Takovou argumentaci odmítá, naopak se stát musí snažit zlepšit nápravné funkce detenčních zařízení všeho druhu, a to nejen pro mladistvé pachatele.¹⁰⁷

Havigerová a Kristková¹⁰⁸ uvádějí, že snížení věkové hranice trestní odpovědnosti nic nevyřeší. K takovému názoru se klaní většina odborníků, která požaduje daleko komplexnější řešení. Při stanovování hranice věku trestní odpovědnosti, není ani tak podstatné, zda hovoříme o čtrnácti nebo patnácti letech pachatele, daleko důležitější je následná reakce systému na delikventní chování pachatele, a především na další prevenci. Je na místě zdůraznit, že současná právní úprava umožňuje přijmout opatření vůči dítěti mladšímu patnácti let, které se dopustilo protiprávního jednání, tedy činu jinak trestného.

---

¹⁰⁶ KOLMAN, Petr. Agresivita mladých pachatelů roste. Nastal čas na snížení hranice trestní odpovědnosti, alespoň na 14 let. *Reflex* [online]. 13.09.2019 [cit. 2021-6-15]. Dostupné z: WWW <https://www.reflex.cz/clanek/komentare/97464/agresivita-mladych-pachatelu-roste-nastal-cas-na-snizeni-hranice-trestni-odpovednosti-alespon-na-14-let.html>

¹⁰⁷ Viz poznámka č. 106

¹⁰⁸ HAVIGEROVÁ, Jana. KRISTKOVÁ, Veronika. Snížení hranice trestní odpovědnosti. *Parlamentní zpravodaj* [online]. 04.01.2008 [cit. 2021-6-15]. Dostupné z: WWW <https://llp.cz/blog/snizeni-hranice-trestni-odpovednosti/>

Scheinost,¹⁰⁹ bývalý ředitel Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, vychází z relevantních dat a zastává názor, že vývoj kriminality nezletilých, včetně té závažné, neukazuje na akutní potřebu razantního řešení v podobě snížení věkové hranice trestní odpovědnosti. Ani u excesů typu vraždy by její snížení nemělo preventivní účinek.

Snížení věkové hranice trestní odpovědnosti až na třináct let u nejzávažnějších násilných trestných činů, požaduje poslanec Tejc.¹¹⁰ Zároveň s tím navrhuje zvýšit trest odnětí svobody pro mladistvé z deseti na patnáct let. Stejně tak nepovažuje za správné snižovat věkovou hranici trestní odpovědnosti pod patnáct let u ostatních, nedbalostních nebo méně závažných trestných činů.

Bývalý senátor Antl¹¹¹ uvedl, že i přesto, že je pro snížení věkové hranice trestní odpovědnosti, je si plně vědom toho, že taková změna musí projít odbornou diskusí mezi skutečnými odborníky, a poté být dokonale připravena pro její zavedení do praxe.

Sokol¹¹² k této otázce uvedl, že:

„Nevidím pro změnu ani nejmenší důvod. Především nejsou vůči současné úpravě ze žádné ze zainteresovaných stran vznášeny námitky. Nejen že také nestoupá, ale ani nestagnuje a fakticky klesá četnost delikvence dětí do 15 let. Není tedy potřeba posilovat úlohu trestní represe. Hranice trestní odpovědnosti byla na 15 let nastavena s vědomím, že v tomto věku je většina populace už schopna rozpoznat, co je nedovolené, a ovládnout své jednání. Pokud vím, neexistuje žádná odborná studie, tím spíš vyčerpávající analýza, ze které by vyplývalo, že jsou současné děti dospělejší než ty o generaci před nimi. Pak bychom se mohli ocitnout v situaci, kdy každé druhé stíhání osoby mladší 15 let by bylo provázeno námitkami, že obviněný nebyl kvůli nízkému věku zcela příčetný. Bylo by třeba vypracovávat posudky, které by asi v řadě případů důvodnost této námitky potvrdily. A konečně, na delikty dětí mladších 15 let už dokáže stát adekvátně reagovat.“

Z dostupných statistik Policie České republiky o statistik nevyplývá, že by trestná činnost dětí výrazně narůstala. Do celkového hodnocení nelze věrohodně zahrnout rok 2021, u nějž jsou dostupné statistiky pouze do dubna. Nicméně, lze v těchto statistikách

---

¹⁰⁹ TŮMA, Ondřej. Očima expertů: Trestat mladší? *Penize.cz* [online]. 03.02.2017 [cit. 2021-6-17]. Dostupné z: WWW <https://www.penize.cz/rodicovstvi/320360-ocima-expertu-trestat-mladsi>

¹¹⁰ Viz poznámka č. 109

¹¹¹ Viz poznámka č. 109

¹¹² Viz poznámka č. 109

uvedených za třetinu roku, zjistit jednoho mladistvého pachatele vraždy. Tato vražda byla provedena párem, mladistvou dívkou a dospělým mužem v Ústeckém kraji. Za tento čin jim bylo sděleno obvinění z vraždy ve druhém odstavci, což znamená, že konali s rozmyslem nebo po předchozím uvážení. Obětí byla jedenašedesáti letá žena.¹¹³ V tomto případě protiprávního jednání bude pachatelka potrestána, neboť jí v době spáchání provinění bylo sedmnáct let. Byla tedy trestně odpovědná.

Tab. č. 1: Statistika kriminality leden až duben 2021¹¹⁴

TRESTNÉ ČINY leden-duben 2021	REGISTROVÁNO	OBJASNĚNO	spácháno nezletilými	spácháno mladistvými
Vraždy	40	27	0	1
násilná kriminalita	4 060	1 742	30	63
mravnostní kriminalita	1 137	374	30	26
krádeže vloupáním	9 211	1 264	7	32
krádeže prosté	6 158	2 147	50	48
ostatní majetková kriminalita	5 634	744	16	18
majetková kriminalita	21 003	4 155	73	98
ostatní kriminalita	8 276	4 981	42	111
obecná kriminalita	34 476	11 252	175	298
zbývající kriminalita	8 260	4 097	6	3
hospodářská kriminalita	4 540	1 509	4	5
CELKOVÁ KRIMINALITA	47 325	16 863	185	306

Rok 2020 byl v mnoha věcech velmi specifický. Ne jinak tomu bylo s kriminalitou v České republice. Ze statistických údajů lze zjistit, že celkově kriminalita poklesla. Nelze však předpokládat, že na násilné trestné činy, které ohrožují život by mohl mít lockdown způsobený pandemií Covid-19 výrazný vliv. Velkou část těchto protiprávních

¹¹³ GOR. Z vraždy ženy v Ústí policie obvinila mladistvou dívku a jejího partnera Zdroj: https://www.idnes.cz/usti/zpravy/usti-vrazda-policie-hysplerova-krasne-brezno.A210202_143144_usti-zpravy_grr IDNES [online]. 02.02.2021 [cit. 2021-6-17]. Dostupné z: WWW idnes.cz/usti/zpravy/usti-vrazda-policie-hysplerova-krasne-brezno.A210202_143144_usti-zpravy_grr

¹¹⁴ Policie ČR, Statistické přehledy kriminality za rok 2021 [online]. 2021 [cit. 2021-6-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2021.aspx>

jednání tvoří taková, která jsou motivována osobními vztahy. Pak by se v takové situaci společenské izolace, dal spíše předpokládat nárůst.

Tab. č. 2: Statistika kriminality rok 2020¹¹⁵

TRESTNÉ ČINY 2020	REGISTROVÁNO	OBJASNĚNO	spácháno nezletilými	spácháno mladistvými
Vraždy	130	120	1	3
násilná kriminalita	12 247	8 162	196	348
mravnostní kriminalita	2 605	1 529	176	188
krádeže vloupáním	20 661	4 915	84	165
krádeže prosté	45 638	14 146	178	378
ostatní majetková kriminalita	15 817	3 513	72	87
majetková kriminalita	82 116	22 574	334	630
ostatní kriminalita	25 013	18 457	300	516
obecná kriminalita	121 981	50 722	1 006	1 682
zbývající kriminalita	24 946	18 995	21	59
hospodářská kriminalita	18 528	8 062	42	76
CELKOVÁ KRIMINALITA	165 525	77 786	1 069	1 817

¹¹⁵ Policie ČR, Statistické přehledy kriminality za rok 2020 [online]. 2021 [cit. 2021-6-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>

Tab. č. 3: Statistika kriminality rok 2019¹¹⁶

TRESTNÉ ČINY 2019	REGISTROVÁNO	OBJASNĚNO	spácháno nezletilými	spácháno mladistvými
Vraždy	143	128	1	5
násilná kriminalita	13 606	9 364	273	413
mravnostní kriminalita	2 733	1 853	176	299
krádeže vloupáním	22 161	5 157	120	217
krádeže prosté	59 850	17 219	228	404
ostatní majetková kriminalita	20 125	4 687	95	151
majetková kriminalita	102 136	27 063	443	772
ostatní kriminalita	27 354	20 389	363	513
obecná kriminalita	145 829	58 669	1 255	1 997
zbývající kriminalita	28 682	22 626	26	69
hospodářská kriminalita	24 589	11 898	59	97
CELKOVÁ KRIMINALITA	199 221	93 202	1 340	2 163

Rok 2019 a 2018 jsou v porovnání nápadu trestné činnosti páchané dětmi mladších patnácti let a mladistvých téměř totožné. Nelze zde tedy zaznamenat žádný radikální nárůst násilí a brutality u dětí a spatřovat v tom důvod ke snížení věku trestní odpovědnosti tak, jak uvedl Kolman v roce 2019 ve svém článku pro časopis Reflex.¹¹⁷

¹¹⁶ Policie ČR, Statistické přehledy kriminality za rok 2019 [online]. 2021 [cit. 2021-6-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2019.aspx>

¹¹⁷ Viz poznámka č. 106

Tab. č. 4: Statistika kriminality rok 2018¹¹⁸

TRESTNÉ ČINY 2018	REGISTROVÁNO	OBJASNĚNO	spácháno nezletilými	spácháno mladistvými
Vraždy	116	104	1	4
násilná kriminalita	13 553	9 506	224	427
mravnostní kriminalita	2 655	1 766	157	260
krádeže vloupáním	21 151	5 014	105	205
krádeže prosté	59 438	16 191	180	434
ostatní majetková kriminalita	18 081	4 554	71	84
majetková kriminalita	98 670	25 759	356	723
ostatní kriminalita	26 703	20 184	306	559
obecná kriminalita	141 581	57 215	1 043	1 969
zbývající kriminalita	25 974	22 273	42	60
hospodářská kriminalita	24 837	13 298	37	109
CELKOVÁ KRIMINALITA	192 405	92 795	1 122	2 138

Z policejních statistik lze dovodit, že by snížení věkové hranice trestní odpovědnosti nemělo pravděpodobně žádný výraznější přínos. V roce 2016 se do Poslanecké sněmovny dostal návrh skupiny poslanců, v jejichž čele byl Jeroným Tejc. V tomto návrhu byla zakomponována snaha o snížení věkové hranice trestní odpovědnosti pachatelů u určitých trestných činů až na třináct let. Ve sněmovně návrh nezískal dostatek podporovatelů. Na základě tohoto návrhu vznikla mezirezortní skupina, která se tématem snižování věku trestní odpovědnosti zabývala, změnu ale následně nedoporučila. Z jejích závěrů vzešlo, že dosavadní zkušenosti s aplikací ZSM vypovídají o tom, že jeho koncepce je zcela správná a dobře nastavená.¹¹⁹

Další argument, který je velmi často užíván k podpoře návrhu na snížení věkové hranice trestní odpovědnosti je věková hranice nastavená v řadě zemí Evropské unie

¹¹⁸ Policie ČR, Statistické přehledy kriminality za rok 2018 [online]. 2021 [cit. 2021-6-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2018.aspx>

¹¹⁹ Ondřej Tůma. Očima expertů: Trestat mladší? *Penize.cz* [online]. 03.02.2017 [cit. 2021-6-17]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/rodicovstvi/320360-ocima-expertu-trestat-mladsi>

a třetích zemí. Z dostupných dat¹²⁰ lze skutečně zjistit, že věková hranice trestní odpovědnosti v okolních evropských státech je stanovena na čtrnácti letech. V mnoha případech se taková věková hranice vztahuje pouze k některým taxativně vyjmenovaným, převážně násilným trestným činům ohrožujícím život nebo zdraví osob. U těch méně závažných trestných činů je věková hranice trestní odpovědnosti naopak vyšší než ta, která je stanovena českými trestně právními normami.

Tab. č. 5: Věková hranice trestní odpovědnosti¹²¹

Stát	Věková hranice trestní odpovědnosti
Albánie	14 let u vyjmenovaných trestných činů, jinak 16 let
Andorra	12 let
Arménie	14 let u vyjmenovaných trestných činů, jinak 16 let
Ázerbajdžán	14 let u vyjmenovaných trestných činů, jinak 16 let
Bělorusko	14 let u vyjmenovaných trestných činů, jinak 16 let
Belgie	12 let
Bosna a Hercegovina	14 let
Bulharsko	14 let
Černá Hora	14 let
Česká republika	15 let
Chorvatsko	14 let
Dánsko	15 let
Estonsko	14 let, na děti od sedmi let, které se dopustí protiprávního jednání mohou být uvaleny sankce
Finsko	15 let
Francie	13 let
Gruzie	14 let
Holandsko	12 let
Island	15 let
Irsko	10 let u vyjmenovaných trestných činů, jinak 12 let
Itálie	14 let
Kypr	14 let
Lotyšsko	14 let
Lichtenštejnsko	14 let
Litva	14 let u vyjmenovaných trestných činů, jinak 16 let

¹²⁰ *Child Rights International Network* [online]. 2019 [cit. 2021-6-10]. Dostupné z: <https://archive.crin.org/en/home/ages/europe.html>

¹²¹ Viz poznámka 120

Lucembursko	16 let - sankce pokuta, jinak 18 let
Mad'arsko	12 let u vyjmenovaných trestných činů, jinak 14 let
Makedonie	14 let
Malta	14 let
Moldavsko	14 let u vyjmenovaných trestných činů, jinak 16 let
Monako	13 let
Norsko	15 let
Polsko	15 let u vyjmenovaných trestných činů, jinak 17 let
Portugalsko	12 - sankce pokuta, jinak 16 let
Rumunsko	14 let u vyjmenovaných trestných činů, jinak 16 let
Ruská Federace	14 let u vyjmenovaných trestných činů, jinak 16 let
San Marino	12 let
Srbsko	14 let
Slovensko	14 let, u TČ sexuální zneužívání 15 let
Slovinsko	14 let
Španělsko	14 let
Švédsko	15 let
Švýcarsko	10 let
Ukrajina	14 let u vyjmenovaných trestných činů, jinak 16 let
UK	<i>Anglie, Wales a Severní Irsko 10 let; Skotsko 12 let</i>
Čína	12 let
Indie	7 let
Írán	7 let
Pákistán	7 let
Saudská Arábie	7 let

Porovnáním dostupných statistik a dalších zdrojů informací ve vztahu k věkové hranici trestní odpovědnosti pachatele trestného činu, došla autorka k závěru, že samotné snížení věkové hranice trestní odpovědnosti se výrazněji nepromítne ve snížení kriminality mládeže. Pedagogičtí psychologové a preventisti na základních školách by měli umět nejen odhalit případné agresory, ale umět s nimi i pracovat. Na to by měly navázat další specializované instituce s odpovídajícími programy práce s dětmi a mladistvými, které by přispěly k předcházení protiprávního jednání těchto osob.

Diskuse by se tedy nabízela spíše o efektivitě opatření přijímaných jako reakce na deliktní jednání dětí mladších 15 let a úspěšnosti těchto opatření při resocializaci dítěte

než o snížení věkové hranice trestní odpovědnosti. Současná patnáctiletá hranice věku pachatele trestného činu je stanovena s ohledem k množství páchaných činů jinak trestných v normě a není třeba činit v tomto směru radikální změny. To by totiž mohlo vést k nadměrné hypertrofii trestní represe vůči dětským delikventům.

Závěr

Bakalářská práce výstižně charakterizuje obecné znaky trestných činů. V úvodu práce je stručně nastíněno, co je trestný čin a jaké právní normy jej vymezují. Trestní zákoník stanoví přesně podmínky, které musí být naplněny, aby bylo možné společensky nepřijatelné jednání označit za trestný čin. Zákon také uvádí, negativní podmínky trestní odpovědnosti, mezi které patří zejména nepříčetnost pachatele.

Cílem bakalářské práce bylo podrobně charakterizovat obecné znaky trestných činů. Jednou ze zákonných podmínek trestní odpovědnosti je dosažení věku, jehož hranice je trestním zákonem vymezena. Věk pachatele a jeho vymezené hranice jsou v práci uvedeny a charakterizovány. Především je specifikováno, kdo je považován za mládež, dítě mladší patnácti let, mladistvého a osobu blízkou věku mladistvého. Tato charakteristika vychází z odborné literatury a judikatury. S ohledem na skutečnost, že věková hranice trestní odpovědnosti se postupně vyvíjela, byl proveden i exkurz do historického vývoje tohoto obligatorního znaku trestného činu.

Příčetnost patří tak jako věk mezi obecné znaky trestného činu. Posouzení, zda byl pachatel protiprávního jednání příčetný či nikoli, je vždy otázkou právní, k níž orgány činné v trestním řízení dojdou po zvážení všech okolností, a především závěrů uvedených ve znaleckém posudku vyhotoveném znalcem z oboru psychiatrie. Co je předmětem posouzení znalce a orgánů činných v trestním řízení charakterizuje bakalářská práce, když rozebírá biologická a psychologická kritéria nepříčetnosti. I tento obligatorní znak prochází postupem času vývojem, a proto je i v jeho případě věnována pozornost historickému vývoji.

Vzhledem ke stanovené výši věkové hranice trestně odpovědného pachatele na patnáct let je poukázáno na relativní trestní odpovědnost mladistvých, již užívá zvláštní zákonná úprava, a to s ohledem na vývojové období, kterým osoba mladší osmnácti let prochází.

Listina základních práv a svobod uvádí, že to, co není zákonem zakázáno, je povoleno. Specifikuje tedy protiprávnost, a to nejen ve vztahu k trestnímu právu. To však postihuje jednání, které je v rozporu s jinými právními předpisy a na něž nepostačí represivní prostředky stanovené jinou právní normou. To, že není protiprávnost trestním zákonem přesně definována umožňuje odborné veřejnosti polemiku na tím, zda je

protiprávnost obecným či typovým znakem trestného činu. Autorka bakalářské práce je toho názoru, že není třeba protiprávnost zahrnovat do skutkové podstaty konkrétního trestného činu, neboť je pro všechny trestné činy společným znakem. Každé jednání, které má být trestáno podle trestněprávních norem, musí být především hrubě proti zákonem vymezeným právům a povinnostem jedince nebo společnosti.

Praktická část bakalářské práce zahrnuje porovnání věkové hranice trestní odpovědnosti v České republice s Evropskými státy a vybranými třetími zeměmi. Za zajímavost lze považovat tzv. dvoufázový systém věkové hranice trestní odpovědnosti v řadě států Evropské unie, jehož zavedení v České republice patří mezi některé návrhy změny trestního zákona. Autorka zastává názor, že dvoufázovost je plně zastoupena posouzením relativní trestní odpovědnosti mladistvých.

Zhodnocení aktuálně nastavené věkové hranice trestní odpovědnosti v České republice předcházela exkurz mezi případy, kdy se děti dopouští společensky nepřijatelného chování, které má mnohdy za následek smrt. V bakalářské práci je uveden stručný výčet těchto činů jinak trestných. Takové protiprávní jednání dětí podněcuje nejen mezi veřejností, ale i v odborné sféře diskuse na téma snížení věkové hranice trestní odpovědnosti.

Argumentace některých odborníků, že násilí a brutalita kriminality mládeže stoupá, vyvolala u autorky potřebu zjistit si současný stav kriminality mládeže a porovnat jej čtyři roky nazpět. Zjištění vedlo k závěru, že není na místě tvrzení, že kriminalita mládeže narůstá nebo se zvyšuje její násilnost. Statistiky zpracované Policií České republiky za období let 2018 až 2020 vypovídají o tom, že kriminalita mládeže se nemění.

Názory řady odborníků, ať pedagogů, psychologů nebo právníků se mnohdy rozcházejí. Převažuje však názor, s nímž se autorka ztotožňuje, a to, že by měly být diskuse vyvolané závažným protiprávním jednáním dětí zaměřeny více na preventivní opatření a snahu odhalovat agresi a nebezpečnost těchto dětí před samotným činem než na změny v trestním zákoně. Stát, jenž stanoví povinnost školní docházky do ukončení základního vzdělání, tedy do patnácti let, by měl dbát na důkladný dohled nad dětmi, a to prostřednictvím pedagogických psychologů ve školách. Aktuálně nastavená věková hranice trestní odpovědnosti je dle autorky dostačující.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. DUFEK, Miroslav a kol. *Soudní psychiatrie pro právníky a lékaře*. Praha: Orbis, 1976. 269 s.
2. CHMELÍK, Jan, František NOVOTNÝ a Simona STOČESOVÁ. *Trestní právo hmotné: obecná část*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). 312 s. ISBN 978-80-7380-583-8.
3. IVOR, Jaroslav a kol. *Trestné právo hmotné. Všeobecná část*. Bratislava: IURA EDITION, 2006. 530 s. ISBN 80-8078-084-6.
4. JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část: zvláštní část*. Praha: Linde, 2005. 794 s. ISBN 80-7201-533-8.
5. JOKLÍK, František. *Katechismus rak. práva trestního*. Praha: Nakladatelství Hejda & Tuček. 1904, 300 s.
6. KALLAB, Jaroslav. *Trestní právo hmotné platné v zemi české a moravskoslezské: část obecná i zvláštní*. Praha: Melantrich, 1935, 337 s.
7. KRATOCHVÍL, Vladimír. *Kurs trestního práva: trestní právo hmotné: obecná část*. Praha: C.H. Beck, 2009. Beckovy právnícké učebnice. 840 s. ISBN 978-80-7400-042-3.
8. NOVOTNÝ, František., a kol. *Trestní právo hmotné*. 4. vydání. Praha: Aleš Čeněk, s.r.o., 2017, 374 s. ISBN 978-80-7380-651-4
9. NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.
10. OSINA, Petr. *Základy islámského práva*. Praha: Leges, Student (Leges). 2012, 123 s. ISBN 978-80-87576-13-7.
11. POLÁČEK, František a kol. *Československé trestní zákony platné v zemích České a Moravskoslezské*. 1. vydání. Praha: Právnícké knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1946, 741 s.
12. RÁLIŠ, Antonín. *Studie o přičetnosti*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislavě, 1931. 173 s.
13. ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. 1450 s. ISBN 978-80-7400-428-5.

14. ŠÁMAL, Pavel, VÁLKOVÁ, Helena, ŠOTOLÁŘ Alexander, HRUŠÁKOVÁ, Milana, ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckova edice komentované zákony. 988 s. ISBN 978-80-7400-350-9
15. ŠTUDENT, Vladimír. *Soudní psychiatrie a trestní právo*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989. 101 s., ISBN 80-7066-059-7
16. ŠVEDAS, Gintaras. *Systémy trestní justice v Evropě a Severní Americe*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2002. Prameny (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). 47 s., ISBN 80-7338-001-3.
17. ZEZULOVÁ, Jana. *Trestní zákonodárství nad mládeží*. 1. vydání, Brno, Masarykova univerzita, 1997. 188 s., ISBN 80-210-1643-4

Judikatura

1. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 7. 6. 1978 sp. zn. 11 Tz 21/78
2. Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 10. 4. 2002 sp. zn. 5 Tdo 16/2002
3. Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky, sp. zn. Tpjn 301/2012
4. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24.11.2015, sp. zn. 8 Tdo 1383/2015
5. Rozhodnutí nejvyššího soudu České republiky ze dne 24.8.2016 sp. zn. 3 Tdo 833/2016
6. Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26.10.2016, sp. zn. 6 Tdo 1474/2016
7. Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13.2.2019, sp. zn. 6 Tdo 1531/2018

Odborné články

1. HRUŠÁKOVÁ, Milana. Dopad nového občanského zákoníku a předpisů souvisejících na řešení činů jinak trestných spáchaných dětmi do 15 let. *Trestněprávní revue*. C.H.Beck, **2014**(1), ISSN 1213-5313
2. KRATOCHVÍL, Vladimír. Okolnosti vylučující protiprávnost v zákoně uvedené a zásada trestní subsidiarity. *Trestněprávní revue*. Praha: C.H.Beck, 2016, **2016**(3). ISSN 1213-5313

3. ŘÍHA, Jiří. Vývoj právní úpravy nepříčetnosti na našem území. *Trestní právo*, Ostrava: Sagit, 2007, (6). ISSN 1211-2860
4. ŠVARC, Jiří. Posuzování duševního stavu v trestním řízení. *Česká a slovenská psychiatrie: časopis České psychiatrické společnosti ČLS JEP a Psychiatrické společnosti SLS*. Praha: Česká lékařská společnost J.E.Purkyně, 1995, 2011(4). ISSN 1212-0383
5. VÁLKOVÁ, Helena. Odpovědnost za mládež – zajištění kvality a perspektiv soudnictví ve věcech mládeže. *Trestněprávní revue*. C.H. Beck, 2004, 2004(12), ISSN 1213-5313

Elektronické zdroje

1. ADVOKÁTNÍ ONLINE DENÍK, *Čína sníží věk trestní odpovědnosti za nejhorší zločiny na 12 let*, [online]. 2020 [cit. 2021-6-10]. Dostupné z: WWW <https://advokatnidenik.cz/2020/12/30/cina-snizi-vek-trestni-odpovednosti-za-nejhors-i-zlociny-na-12-let/>
2. BLESK.CZ, *Nejhorší dětští vrazi: Zabíjeli jako nezletilí, teď jsou volní*. Blesk [online]. 21.03.2013 [cit. 2021-6-11]. Dostupné z: WWW <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/193148/nejhors-i-detsti-vrazi-zabijeli-jako-nezletili-ted-jsou-volni.html>
3. GOR. *Z vraždy ženy v Ústí policie obvinila mladistvou dívku a jejího partnera*. IDNES [online]. 02.02.2021 [cit. 2021-6-17]. Dostupné z: WWW https://www.idnes.cz/usti/zpravy/usti-vrazda-policie-hysplerova-krasne-brezno.A210202_143144_usti-zpravy_grr
4. HAVIGEROVÁ, Jana. KRISTKOVÁ, Veronika, *Snížení hranice trestní odpovědnosti*. Parlamentní zpravodaj [online]. 04.01.2008 [cit. 2021-6-15]. Dostupné z: WWW <https://llp.cz/blog/snizeni-hranice-trestni-odpovednosti/>
5. KAVĚNA Martin, *Psychická a sociální zralost dětí s ohledem na stanovení věkové hranice trestní odpovědnosti*. [online]. Praha: Parlamentní institut, Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2005 [cit. 2021-01-01]. Dostupné z: WWW <https://www.psp.cz › sqw › text › orig2>

6. KOLMAN, Petr. *Agresivita mladých pachatelů roste. Nastal čas na snížení hranice trestní odpovědnosti, alespoň na 14 let.* Reflex [online]. 13.09.2019 [cit. 2021-6-15]. Dostupné z: WWW <https://www.reflex.cz/clanek/komentare/97464/agresivita-mladych-pachatelu-roste-nastal-cas-na-snizeni-hranice-trestni-odpovedHavogerovanosti-alespon-na-14-let.html>
7. NOVINKY.CZ, *Hromadné znásilnění dětmi vyvolalo v Německu diskusi o dalším snížení trestní odpovědnosti,* [online]. 2019 [cit. 2021-6-10] Dostupné z: WWW <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/clanek/hromadne-znasilneni-detmi-vyvolalo-v-nemecku-diskusi-o-dalsim-snizeni-trestni-odpovednosti-40289282>
8. SALKOVA, Ekaterina a Janko ROJČEV. Věk trestní odpovědnosti a prevence kriminality. *Právník* [online]. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2017, **156**(11) [cit. 2021-6-10]. ISSN 0231-6625. Dostupné z: WWW <http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.b688b2a9-0a6f-4302-9593-c1d90ed3311e>
9. ŠÁRKOS. *Děti, které vraždily v Česku. Který čin byl nejodpornější? Náš region* [online]. 28.05.2021 [cit. 2021-6-11]. Dostupné z: WWW <https://nasregion.cz/5-otresnych-detskych-vrahu-ceska-ktery-cin-byl-nejohavnejsi-48992/>
10. TŮMA, Ondřej. *Očima expertů: Trestat mladší?* Penize.cz [online]. 03.02.2017 [cit. 2021-6-17]. Dostupné z: WWW <https://www.penize.cz/rodicovstvi/320360-ocima-expertu-trestat-mladsi>
11. *Policie České republik* [online]. PČR: © 2010 [cit. 2021-6-15]. Dostupné z: WWW <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2018.aspx>

Kromě výše uvedených zdrojů byl při zpracování bakalářské práce využity následující materiály

1. Důvodová zpráva k návrhu zákona z roku 2016 evidovaný na webových stránkách Poslanecké sněmovny parlamentu České republiky pod č. t081700, Dostupné z: WWW <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2> [on-line cit. 08.06.2021]

Seznam zkratk

tr. zákoník - z. č. 40/2008 Sb., trestní zákoník

ZSM- z. č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů

ZTOPO - z. č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

Seznam obrázků a tabulek

Obr. č. 1, Trestný čin a jeho znaky, zdroj vlastní

Obr. č. 2 Nepříčetnost a její kritéria, zdroj vlastní

Tab. č. 1: Statistika kriminality leden až duben 2021

Tab. č. 2: Statistika kriminality rok 2020

Tab. č. 3: Statistika kriminality rok 2019

Tab. č. 4: Statistika kriminality rok 2018

Tab. č. 5: Věková hranice trestní odpovědnosti